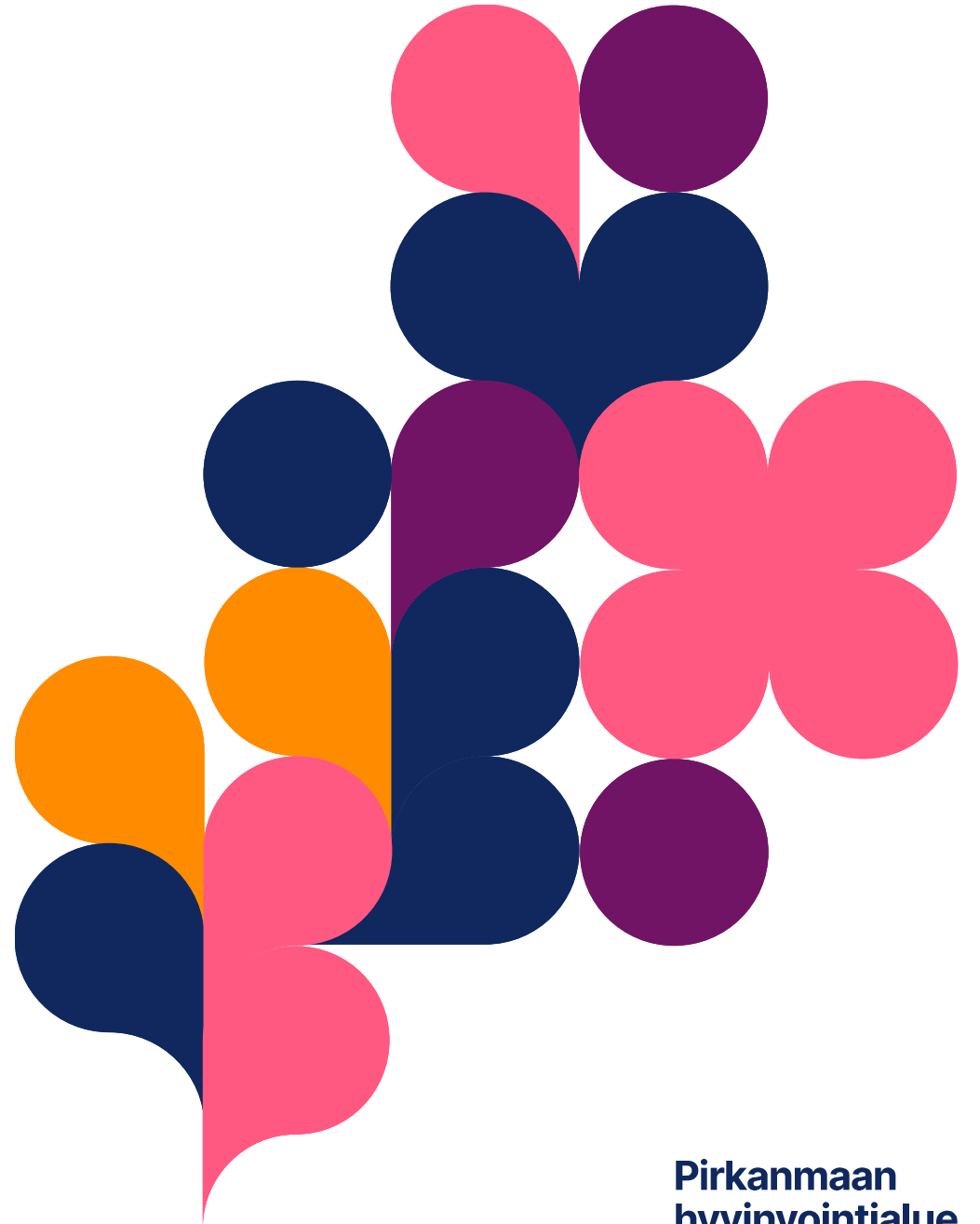

Liikkuvien lähipalveluiden pilotin väliarviointi ja palvelujen verkoston täydentäminen

Aluehallitus 17.6.2024

Eeva Torppa-Saarinen, palvelulinjajohtaja, avopalvelut

Titta Pelttari, palvelulinjajohtaja, lasten, nuorten ja
perheiden palvelut

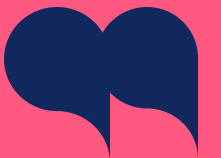
Sisällys

1. [Katsaus Suomessa toteutettuihin liikkuviin sote-palveluihin](#)
2. [Pirkanmaalla aiemmin toteutetut tai käytössä olevat liikkuvat palvelut](#)
3. [Muiden hyvinvointialueiden suunnitteilla olevat liikkuvat palvelut](#)
4. [Pirkanmaan hyvinvointialueen liikkuvien lähipalveluiden konsepti](#)
5. [Pirkanmaan liikkuvien lähipalveluiden pilotin väliarviointi](#)
6. [Liikkuvien palveluiden vaikutus palveluiden verkostoon](#)
7. [Pohjaehdotus palveluiden verkoston täydentämiselle](#)
8. [Päätöksenteon aikataulut](#)

**Pirkanmaan
hyvinvointialue**

**Liikkuvilla
lähipalveluilla
turvataan
asukkaille
mahdollisuus
saada palveluita
lähellä kotiaan**

1. Katsaus Suomessa toteutettuihin liikkuviin sote-palveluihin

Liikkuvat sote-palvelut Suomessa voidaan jakaa tuotantotapojen mukaan neljään eri kategoriaan (1/2)

	 1) Palvelu tuotetaan liikkuvassa yksikössä	 2) Palvelu tuotetaan asiakkaan luona
SELITE	<ul style="list-style-type: none"> • Palvelu tuodaan liikkuvalla yksiköllä lähemmäs asiakasta, joka pääsee kulkemaan palvelun ääreen jalan tai pyörällä • Liikkuva yksikkö voi olla moneen palveluun tai tiettyyn palveluun keskittynyt<ul style="list-style-type: none"> ○ Moneen palveluun keskittyneistä esimerkkejä ovat <i>Mallu-auto, Reissu-Ellu ja Hyvinvointi- ja terveysauto Onni</i> ○ Tiettyyn palveluun keskittyneistä esimerkkejä ovat <i>Malla-auto, Punkkibussi, Liisu - Liikkuva suunhoitoyksikkö ja Suupirssi</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Palvelu tuodaan asiakkaan kotiin tai oleskelu/asumispaikkaan • Palvelu voi toimia ensihoidon sijaisena/yhteydessä tai tulla paikalle tarvittaessa<ul style="list-style-type: none"> ○ Ensihoidon sijaisena tai yhteydessä toimivista esimerkkejä ovat <i>Combilanssi, Kotipäivystys, ArVi-hoitaja tai Liisa - Liikkuva sairaala</i> ○ Tarvittaessa paikalle tulevista esimerkkejä ovat <i>Taho-autoja Liikkuva toiminta miepä-palveluissa</i>
PIIRTEET	<ul style="list-style-type: none"> • Palvelu tapahtuu liikkuvassa yksilössä, jolla tässä yhteydessä tarkoitetaan ajoneuvoa, joka on räätälöity siihen tarkoitukseen • Tyypillisesti liikkuva palvelu kulkee ennalta sovittua reittiä ja voi toimia ajanvarauksella tai ilman • Palvelun käyttäjän toimintakyvyn täytyy olla niin hyvä, että hän pääsee liikkumaan palvelun ääreen • Palvelua on eniten käytetty perusterveydenhuollossa ja suun terveydenhuollossa	<ul style="list-style-type: none"> • Palvelu toimii usein kiireettömissä tapauksissa • Palvelu toimii voi toimia ajanvarauksella tai ilman ajanvarausta (yleensä päivystykselliset tapaukset)<ul style="list-style-type: none"> ○ Palvelu voi toimia ajanvarauksella esimerkiksi, kun kyseessä on lapsiperhe. Siinä tapauksessa asiakas tietää ajan, milloin työntekijä on tulossa ja se on ennakkoon yhdessä asiakkaan kanssa sovittu ○ Palvelu toimii yleensä ilman ajanvarausta, kun kyseessä on päivystyksellinen tilanne. Silloin palveluaika määrittyy tuottajan lähtökohdasta käsin ja asiakkaalla on vain vähän vapautta vaikuttaa siihen • Asiakkaita ovat erityisesti lapsiperheet, ikääntyneet, henkilöt, joilla on liikkumisrajoitteita tai henkilöt, joiden toimintakyky on alentunut

Liikkuvat sote-palvelut Suomessa voidaan jakaa tuotantotapojen mukaan neljään eri kategoriaan (2/2)

	 3) Palvelu tuotetaan ennalta määritetyssä paikassa	 4) Muut liikkuvat palvelut
SELITE	<ul style="list-style-type: none"> • Palvelu tuodaan asiakkaiden luo ennalta määritettyyn paikkaan, kuten koulu tai työpaikka, joka ei ole alun perin sote-käyttöön tarkoitettu tila eikä ole renkaiden päällä • Palvelu voi toimia joko pop-up yksikkönä (yleisempi vaihtoehto) tai suhteellisen pysyvässä tilassa<ul style="list-style-type: none"> ○ Esimerkkejä pop-up yksiköistä ovat <i>Suun terveydenhuollon pop-up hoitolat, rokotuspisteet ja Neuvola päiväkodissa -malli</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Muut liikkuvat palvelut tarkoittavat yleisimmin jalkautuvaa tai etsivää työtä, missä asiakkaiden kohtaamiselle ei ole ennalta määrättyä paikkaa<ul style="list-style-type: none"> ○ Muista liikkuvista palveluista esimerkkejä ovat <i>Etsivä tai Liikkuva nuorisotyö sekä Etsivä päihdetyö</i>
PIIRTEET	<ul style="list-style-type: none"> • Palvelussa tarvittavat välineet kuljetetaan paikalle ammattilaisen toimesta joko ajoneuvon kanssa (yleisempi vaihtoehto) tai tilataan paikalle kuljetuspalvelun avulla • Tarvittava välineistö voi olla kannettava tai raskaampaa kuljetusta vaativa laiteyksikkö • Palvelu kulkee ennalta määritettyä reittiä ja voi toimia joko ajanvarauksella tai ilman	<ul style="list-style-type: none"> • Jalkautuvassa tai etsivässä työssä on usein jonkin kulkuneuvo työvälineenä • Palvelun kohdehenkilö voi kutsua yksikön sinne, missä hän itse on tai vaihtoehtoisesti kulkuneuvolla voidaan liikkua eri paikkoihin, missä kohdehenkilöt viettävät oletetusti aikaa, esimerkiksi puistoihin tai kauppakeskuksiin

Liikkuvista sote-palveluista on positiivisia kokemuksia erityisesti palveluiden saatavuuteen parantumiseen liittyen

Positiivisia kokemuksia liikkuvista palveluista

1) Palaute

- Asiakkaan näkökulmasta liikkuvat hyvinvointipalvelut mahdollistavat **asiakaslähtöisen toiminnan ja asiakastyytyväisyys mahdollisesti paranee**. Lisäksi asiakkaiden **matka-ajan lyhentyminen** nähdään liikkuvien palveluiden käyttöönotosta saatavana hyötynä
- Ammatillaisen näkökulmasta työ liikkuvassa yksikössä tuo **vaihtelua ammattilaisen työnkuvaan**

2) Palveluiden saatavuus

- Palveluiden saatavuuden näkökulmasta liikkuvat palvelut nähdään mahdollisuutena **tarjota tasa-arvoiset palvelut kuntalaisille ja asiakkaille**
  - *Esimerkiksi Mallu-autossa liikkuvien terveyspalveluiden avulla tuetaan haja-asutusalueella asuvien ikäihmisten kotona selviytymistä*
- Liikkuvien palveluiden avulla voidaan saada hyvinvointipalveluista **syrajäytyneitä henkilöitä näiden palvelujen piiriin**
- Liikkuvien palveluiden hyötynä voidaan myös nähdä palvelun/seulonnan/tarkastuksen **kattavuuden tai peittävyuden parantuminen**
  - *Esimerkiksi Liikkuvan silmätutkimusyksikkö Silmon viiden toimintavuoden jälkeen näkövammautumiset olivat vähentyneet alueella lähes 90 prosenttia. Lisäksi muihin sairaanhoitopiireihin verrattuna väheneminen oli kolminkertaista. (Lääkärilehti)*

3) Kustannukset

- Liikkuvien yksiköiden avulla voidaan **purkaa ”kiinteiden” yksiköiden asiakasruuhkia**
- Kustannussäästöjä voi **syntyä kiinteiden toimipisteiden sulkemista**, kun liikkuvilla palvelut voidaan korvata osa palveluista
  - *Esimerkiksi Vepsän (2017) mukaan Etelä-Karjalassa on lähivuosina lakkautettu yksi terveysasema harvaan asutulta alueelta, jonka tämän mahdollistivat kattavat liikkuvat sosiaali- ja terveyspalvelut*
- Liikkuvat palvelut mahdollistavat **paineen vähentymisen erikoissairaanhoidossa ja sitä kautta kustannussäästöjen syntymisen**
  - *Esimerkiksi Kymenlaakson kotisairaalan liikkuva arviointiyksikön Arvihoitajan avulla tarpeeton ja päivystyksiä ruuhkauttava sairaalakäynti voidaan välttää (Lääkärilehti)*
- Kustannushyötyjä liikkuvissa palveluissa tuo lisäksi **henkilöstöressurssien tehokkaampi hyödyntäminen ja palveluprosessin tehostuminen**

Liikkuvissa sote-palveluissa haasteet ovat liittyneet erityisesti ammattilaisen näkökulmaan

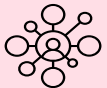
Haasteita, joita on noussut esiin liikkuvien palveluiden käytössä

1) Palaute

- **Riittävä liikkuvista palveluista tiedottaminen** sekä organisaation sisäisesti että asukkaiden suuntaan on tunnistettu haasteeksi, joka on vaikuttanut liikkuvien palveluiden käyttöön sekä kokemukseen liikkuvista palveluista
- Ammattilaisnäkökulmasta suurimmat haasteet liikkuvien palveluiden käytössä liittyvät **heikkoon työergonomiaan** liikkuvassa yksikössä¹ (erityisesti, jos liikkuvana yksikkönä on ajoneuvo, jossa palvelut tuotetaan) ja **turvallisuuteen liittyvien** riskin kasvamiseen.
- Liikkuvassa yksikössä työskentely vaatii ammattilaiselta halua **itsenäiseen työskentelyyn**, sillä työn itsenäisyys ja vastuullisuus kasvaa liikkuvassa yksikössä työskenneltäessä. Lisäksi **oheistyöhön voi kulua enemmän ammattilaisen aikaa** (esim. tavaroiden kuljetus, kasaus ja hallinto) kuin kiinteässä toimipisteessä työskenneltäessä

2) Palveluiden saatavuus

- Liikkuvassa yksikössä on mahdollista vain **rajattujen toimenpiteiden toteuttaminen** esimerkiksi pientoimenpiteitä ei voi tehdä hygieniaturvallisesti autossa
- Liikkuvassa yksikössä **lääkärin/hammaslääkärin konsultointi** on mahdollista usein **vain etänä**

3) Kustannukset

- **Kustannushyödyt voivat jäädä realisoitumatta**, mikäli asiakkaat eivät löydä liikkuvaa yksikköä eikä liikkuvalla yksilöllä ei saada tarpeeksi käyttäjiä
  - *Esimerkiksi Liikkuva bussi (Linkku) todettiin kustannustehottomaksi ja käyttäjävolyymi oli vähäinen*

2. Pirkanmaalla aiemmin toteutetut tai käytössä olevat liikkuvat palvelut

Pirkanmaalla on jo pitkältä ajalta kokemusta eri ammattiryhmien liikuttamisesta eri palveluissa (1/3)

Pirkanmaalla on jo monen vuosikymmenen ajalta kokemusta eri ammattiryhmien liikuttamisesta esim. mielenterveys- ja päihdepalveluissa, kuntoutuksen palveluissa ja lapsiperheiden palveluissa. Pirkanmaan palveluverkostossa on korostunut malli, missä on keskusterveysasema ja sitä ympäröivät satelliittipisteet, joiden välillä ammattilaiset ovat liikkuneet.

1) Suun terveydenhuollon liikkuvat palvelut/ Useilla alueilla

Suun terveyden pop-up tarkastukset Pirkanmaan kouluissa jo 15 eri kunnassa

- Koululle menee kahden hengen tiimi, johon kuuluu hammashoitaja ja hammaslääkäri tai suuhygienisti, tarvittavat laitteet mukanaan
- Kouluilla tarkastukset voidaan tehdä missä tilassa vaan, missä on sähköä.
- *”Kun otimme käyttöön tämän pop-up-tarkastuksen, niin laskin, että pelkästään Nokialla tämän kautta vapautui vuodessa yli 300 aikaa aikuisten tarkastuksiin. Se kertoo tehokkuudesta, millaista aikasäästöä siitä tulee.”* (Suun terveydenhuollon pop-up)

Ikäihmisten suun terveydenhuollon tarkastukset suuhygienistin toimesta asiakkaiden hoitopaikoissa

- Pirkanmaan hyvinvointialueen suugeriatriksen hoidon toimintamalli tarjoaa kokonaisvaltaisen lähestymistavan ikäihmisten suun terveydenhuoltoon painottaen ennaltaehkäisyä, riskien ja tuen tarpeen varhaisen tunnistamisen tärkeyttä, oikea-aikaisen hoidon merkitystä sekä yhteistyötä eri ammattiryhmien välillä
- Osassa kuntia toteutuvassa toimintamallissa korostuu hoidon rajaus suhteessa potilaan hoitoisuuteen ja toimintakykyyn
- Malli mahdollistaa suun terveystarkastuksen kotona suuhygienistin toimesta kotihoidon työntekijä kanssa tai palveluasumisyksi kössä asiakkaan hoitopaikan mukaan. Palveluasumisyksiköiden ja kotihoidon kanssa toteutettu yhteistyö vaihtelee kuntakohtaisesti. Suuhygienisti toimii tavallisimmin yhteyshenkilönä suun terveydenhuollon ja hoitoyksikön välillä.

2) Rokotebussi/ Useilla alueilla

Koronarokote rokotebussista

- Vuonna 2021 Tampereella kiersi rokotebussi, jossa jaettiin koronarokotuksia
- Rokotebussi pysähtyi ennalta ilmoitettuihin paikkoihin 2-3 tunniksi kerrallaan

Pirkanmaalla on jo pitkältä ajalta kokemusta eri ammattiryhmien liikuttamisesta eri palveluissa (2/3)

3) Liikkuva sosiaalityö/ Useilla alueilla

Nopsajalka-tiimi – liikkuva asunnottomuustyö: moniammatillista asiakkaan kotiin ja elinympäristöihin vietävää liikkuvaa asunnottomuus-työtä on tehty 2020 lähtien asuttamiseksi ja asumisen turvaamiseksi. Mallia on kehitetty valtakunnallisesti 2020-2023.

- Keskeistä on luottamuksellisen suhteen luominen asiakkaaseen jo ennen asumisen alkua, esim. matalan kynnyksen kohtaamispaikassa / asumispäivystyksyksikössä. Erytystä ammattitaitoa vaativaa työtä.
- Vaikuttavuutta saadaan viemällä sosiaalihuollon työmenetelmät asiakkaan kotiin ja reagoimalla nopeasti muuttuviin tilanteisiin.

Liikkuva sote-tiimi: moniammatillinen tiimi on liikkunut henkilöiden kotiin, kun henkilöstä on saapunut huoli-ilmoitus eikä hän ole kyennyt asioimaan vastaanotolla. Kotona on tehty palvelu- ja hoidontarpeenarviota. Asiakkaat ovat olleet palvelujen ulkopuolella. Kehitetty Hoppu-hankkeessa 2023-2024 koko Pirkanmaan alueella.

- Keskeistä arvioida henkilön asumiskykyä, psyykkistä ja somaattista tilaa ja järjestää tarpeen mukaisia palveluita. Painopisteenä mielenterveys-, päihde-, ja sosiaalihuollon palvelut. Asiakkaat erityisen tuen tarpeessa ja usein tarve vahvalle interventiolle.

4) Lapsiperheiden liikkuvat palvelut/ Useilla alueilla

Lapsiperheiden palveluissa on kokemusta pitkältä ajalta liikkuvista palveluista, jotka tuotetaan joko täysin tai osin perheiden kotiin tai eri ammattilaisten palvelupisteisiin palvelupäiväperiaatteella. Tässä on esimerkkejä palveluista, joilla on keskuspaikka, mistä ammattilaiset liikkuvat eri puolille:

- Lapsiperheiden kotipalvelu
- Asiakasohjaus, perhetyö ja tehostettu perhetyö
- Lapsiperheiden sosiaalityö ja lastensuojelun sosiaalityö
- Sosiaaliohjaus
- Perheoikeudelliset palvelut
- Mielenterveys- ja päihdepalvelut
- Neuvolapalvelut
- Opiskeluhoito

Pirkanmaalla on jo pitkältä ajalta kokemusta eri ammattiryhmien liikuttamisesta eri palveluissa (3/3)

5) Kotisairaala/ *Useilla alueilla*

Pirkanmaan kotisairaalaverkosto kattaa jo lähes koko hyvinvointialueen

- Kotisairaala on vaihtoehto sairaalassa annettavalle hoidolle ja sieltä saa sairaalatasoista hoitoa asiakkaan kotona tai muussa siihen rinnastettavassa paikassa kuten hoivakodissa tai palvelutalossa.
- Kotisairaalassa palvelua antavat hoitavat lääkäri ja sairaanhoitajat hoitosuunnitelman mukaisesti
- Kotisairaalassa voidaan hoitaa esimerkiksi suonensisäistä antibioottihoitoa tarvitsevia potilaita tai kotisaattohoidossa olevia potilaita

6) Ensihoidon laajennettu hoidon tarpeen arviointi *Laajenee usealle alueelle*

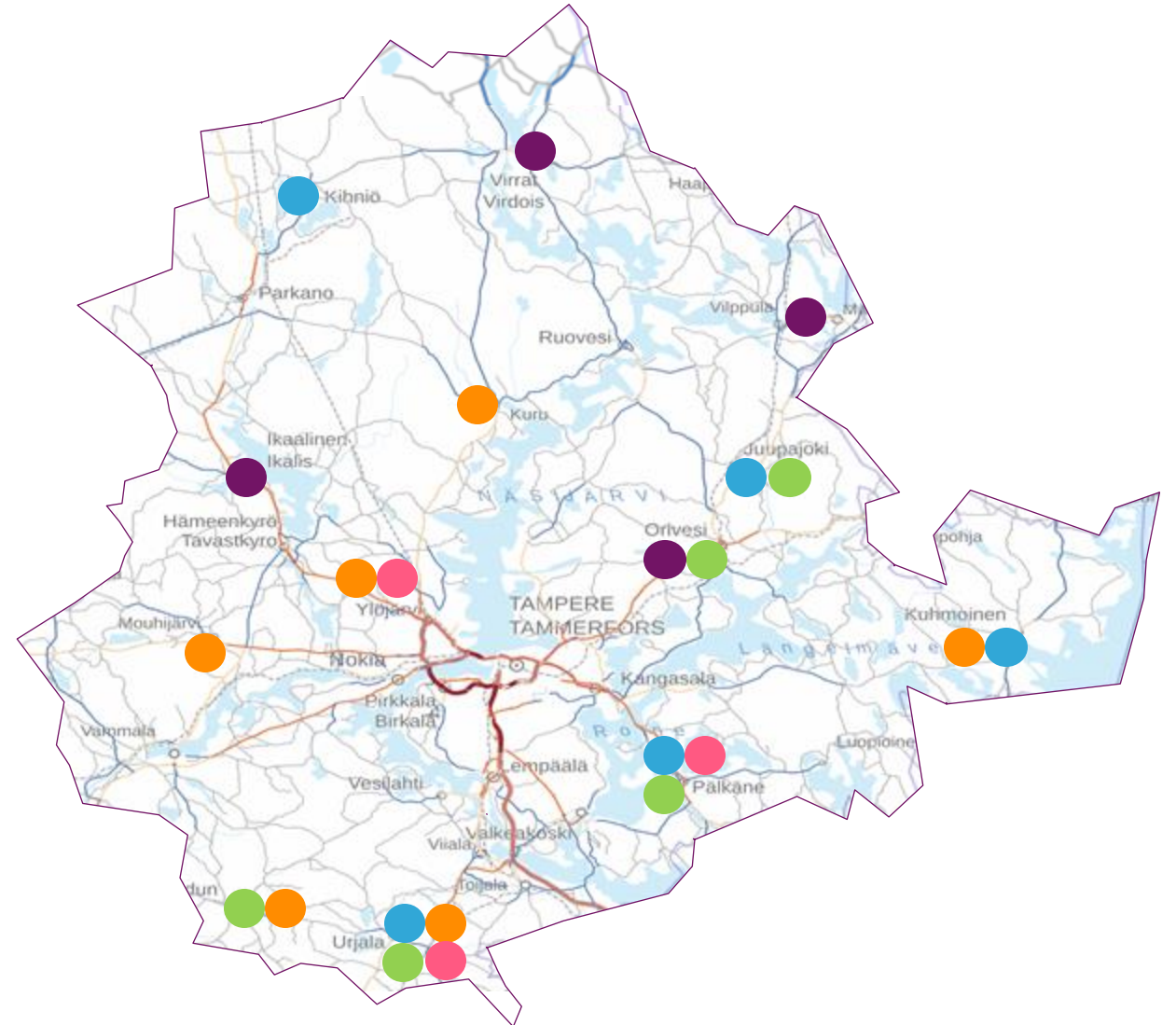
Pirkanmaan ensihoidon laajennettu hoidon tarpeen arviointi

- Ensihoidon laajennettua hoidon tarpeen arviointia on pilotoitu yli kaksi vuotta Virrat-Ruovesi alueella menestyksekkäästi
- Palvelu laajenee Pirkanmaalla kattamaan kaikki muut alueet paitsi Tampereen ja Kehyskuntien alueet
- Ensihoidon laajennettu hoidon tarpeen arvio tukee toiminnallaan laajasti kaikkia kotiin vietäviä päivystyksellisiä palveluita ja auttaa potilaiden ohjautumisessa oikeaan hoitoon ja hoitopaikkaan.

Nykytila palvelupäiväperiaatteella toimivista lasten, nuorten ja perheiden palveluista

- Neuvolapalvelut
- Asiakasohjaus ja varhainen tuki
- Lapsiperheiden sosiaalityö ja -ohjaus
- Perheoikeudelliset palvelut
- Lastensuojelun sosiaalityö ja -ohjaus

Kuvasta puuttuvat kotiin vietävät ja opiskeluhuollon palvelut. Näissä työskentelevät ammattilaiset liikkuvat viikon aikana useisiin eri toimipisteisiin/perheiden koteihin.

3. Koonti hyvinvointialueiden suunnitelmista liikkuvien sote- palveluiden osalta

Lähes kaikki hyvinvointialueet suunnittelevat liikkuvien palveluiden käyttöönottoa osana palvelustrategiaa

Muiden hyvinvointialueiden suunnitelmat liikkuvien sote-palveluiden osalta

- Lähes kaikki hyvinvointialueet suunnittelevat **liikkuvien palveluiden käyttöönottoa** osana palvelustrategiaa
- Monilla alueilla liikkuvat palvelut mainitaan keinona **palvelujen saatavuuden ja saavutettavuuden turvaamiseen**. Lisäksi muutamilla alueilla liikkuvat sote-palvelut mainittiin kustannussäästökeinona
  - Esimerkiksi Pohjois-Pohjanmaalla digitaalisilla ja liikkuvilla palveluilla **tavoitellaan parantunutta tilatehokkuutta** niin että bruttoneliöiden yhteismäärä vähenee vähintään 20 prosenttia vuoden 2025 loppuun mennessä.

Yhteenveto muiden alueiden suunnitelmista verrattuna Pirkanmaan konseptiin

- Samalla tavalla kuin useimmilla muilla hyvinvointialueilla, Pirkanmaan liikkuvien lähipalveluiden pilotti käynnistetään **osana sote-palveluiden verkoston uudistamista** ja taustalla on ajatus turvata lähipalveluiden saatavuus
- Yleisesti Pirkanmaa on **hyvässä vaiheessa pilotin käynnistyessä 2024** monen muun alueen ollessa yhä suunnitteluvaiheessa

Esimerkkejä muilla hyvinvointialueilla olevista liikkuvista palveluista, jotka ovat jo käytössä tai pilotointeja/kokeiluja, jotka ovat käynnissä/ käynnistymässä

- **Etelä-Karjalassa** seuraavat liikkuvat palvelut ovat jo käytössä: Kotisairaala, Mallu-auto, Liikkuva toiminta mielenterveys- ja päihde palvelutissa (LITTO), Etelä-Karjalan liikkuva näyteenottopalvelu (ent. Malla-Auto) sekä SerkKu-auto – Liikkuvaa sosiaalityötä
- **Etelä-Pohjanmaalla** otettiin käyttöön **Liikkuva terveysneuvonta Neppi** lokakuussa 2023, mikä on tarkoitettu suonensisäisesti huumeita käyttäville
- **Etelä-Savossa Lissu -yksikkö** vie sairaalatasoista hoitoa ja hoidon tarpeen arviointia erityisesti iäkkäiden ja parantumattomasti sairaiden koteihin. Pilotti on ollut käynnissä 04/2023-12/2023.
- **Itä-Uudenmaalla suun terveydenhuollon pop-up hoitoloita** on pilotoitu Porvoossa
- **Keski-Uudenmaalla** on käytössä **kotisairaala**, joka on liikkuva sairaala, minkä palveluita voi saada ympärivuorokautisesti kotiin vaihtoehtona sairaalan osastohoidolle
- **Pohjois-Pohjanmaalla** on **Ikäihmisten liikkuva päivystys**, joka on ensihoidon ja ikä-ihmisten palveluiden yhdistelmä. Pilottikokeilu kestää 10/2023-12/2024. Lisäksi alueella kehitetään suun terveydenhuollon liikkuvia palveluita ja 1. liikkuva hammashoitola otetaan käyttöön 05/2024.
- **Pohjois-Savossa Liikkuva sairaala** on lääkärijohtoista, kotiin tuotavaa osastohoitoa korvaavaa sairaanhoitoa tilanteissa, joissa hoitoa ei voida toteuttaa polikliinisiin palveluihin tukeutuen tai perinteinen vuodeosastohoito ei ole tarkoituksenmukaista
- **Päijät-Hämeessä Liikkuva Senioripiste** tuo ikääntyneille suunnattua ohjausta ja neuvontaa sekä tietoa kuntien, järjestöjen ja hyvinvointialueen palveluista.
- **Satakunnassa Akuutti kotikeskus** vastaa kotisairaala- ja turvapuhelin-toiminnasta erityisesti Pohjois-Satakunnassa, jossa alueen erityispiirteenä ovat pitkät välimatkat, ja autolla ajettavaa kertyy 200–300 kilometriä tai enemmän. Porin ja Rauman seudulla toimivat **Combilanssit** keskittyvät ikääntyvien akuuttitilanteen hoitoon, jossa ensihoitajan työparina on ikääntyviin perehtynyt sairaanhoitaja.

4. Pirkanmaan hyvinvointialueen liikkuvien lähipalveluiden konsepti

Liikkuvilla lähipalveluilla turvataan asukkaille mahdollisuus saada palveluita lähellä kotiaan

Tarkoitus

Liikkuvat palvelut tukeutuvat lähimpään sote/lähiasemaan.

Lähipalveluiden lisäksi alueen asukkaiden mahdollisuuksia käyttää digitaalisia palveluita lisätään.

Liikkuvien palveluiden kohderyhmä

Palvelun/ hoidon tarpeen arvion perusteella liikkuvaa lähipalvelua tarjotaan erityisesti niille, joiden on hankala hakeutua palveluun lähimmälle sote-/ lähiasemalle tai jotka muusta syystä hyötyvät erityisesti lähipalvelusta. Tähän lukeutuvat esimerkiksi monipalveluasiakkaat ja paljon palveluita käyttävät, syrjäytymisvaarassa olevat, digitaalisten palveluiden ulkopuolelle jäävät ja pikkulapsiperheet.

Palvelut

- **Hoitajan ja lääkärin vastaanotto**
- **Fysioterapeutin vastaanotto**
- **Neuvolapalvelut**
- **Mielenterveys- ja päihdepalvelut** lähiasiointipisteellä tai etävastaanottoina
- **Työikäisten sosiaalityö ja -ohjaus** lähiasiointipisteellä tai etävastaanottoina
- **Suun terveydenhuollon palvelut**

 Palvelua tarjotaan vain **ajanvarauksella**. Kiirevastaanottoa lähipalvelupisteillä ei ole.

 Palveluvolyymia lähiasiointipisteillä voidaan muuttaa kysynnän ja resurssitilanteen mukaan.

 Laboratorionäytteiden osalta hyödynnetään ensisijaisesti **vierianalytiikkaa**.

 Digitaalisia palveluita ja etävastaanottoja hyödynnetään palveluverkoston periaatteiden mukaisesti.

 Ensihoidon laajennettu hoidon tarpeen arvio tukee toiminnallaan laajasti kaikkia kotiin viettäviä päivystyksellisiä palveluita

Liikkuvien lähipalveluiden lisäksi asukkaille tarjotaan digitaalisia palveluita ja tukea niiden käyttöön

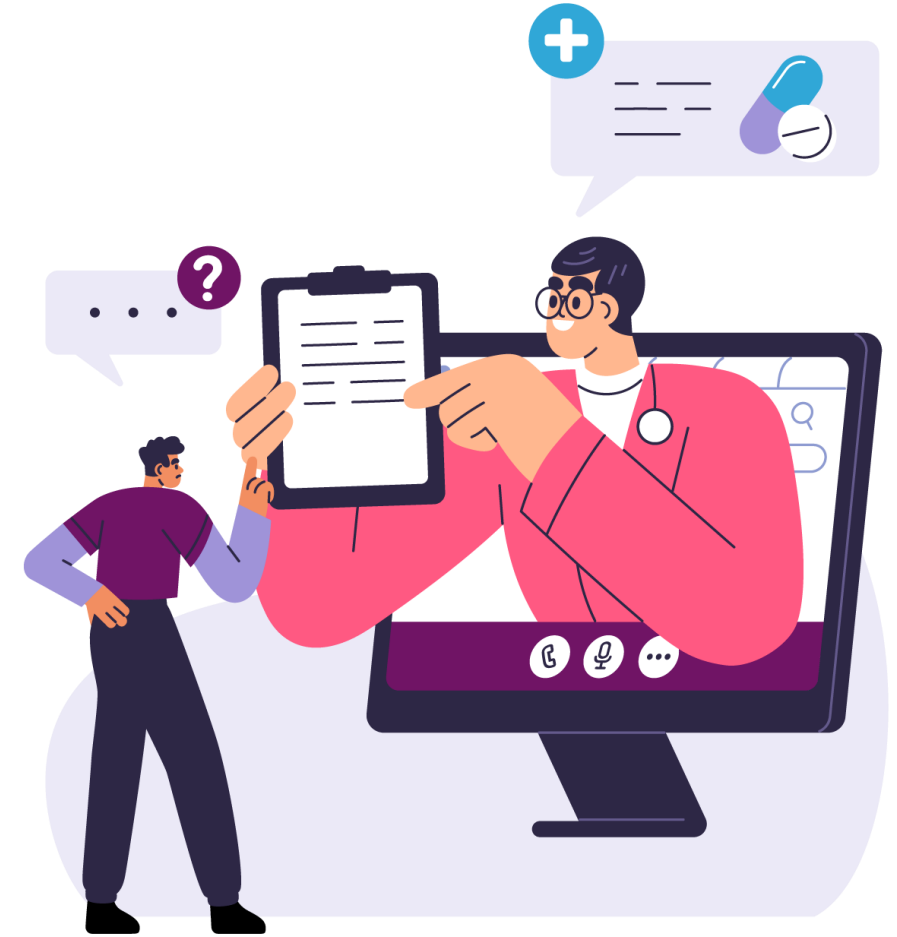
Lähiasiointipisteiden digipalvelut

- **Asiakaskoneet** ovat käytettävissä lähiasiointipisteillä.
- **Digitukea** on mahdollista saada lähiasiointipisteillä.
- Mikäli asukkaalla ei ole mahdollisuutta omatoimisesti valtuuttaa toista henkilöä hoitamaan asioitaan digitaalisesti, **valtuutuksen** voi tehdä lähiasiointipisteellä ammattilaisen toimesta (avustettu valtuutus).

Tarjottavat digipalvelut

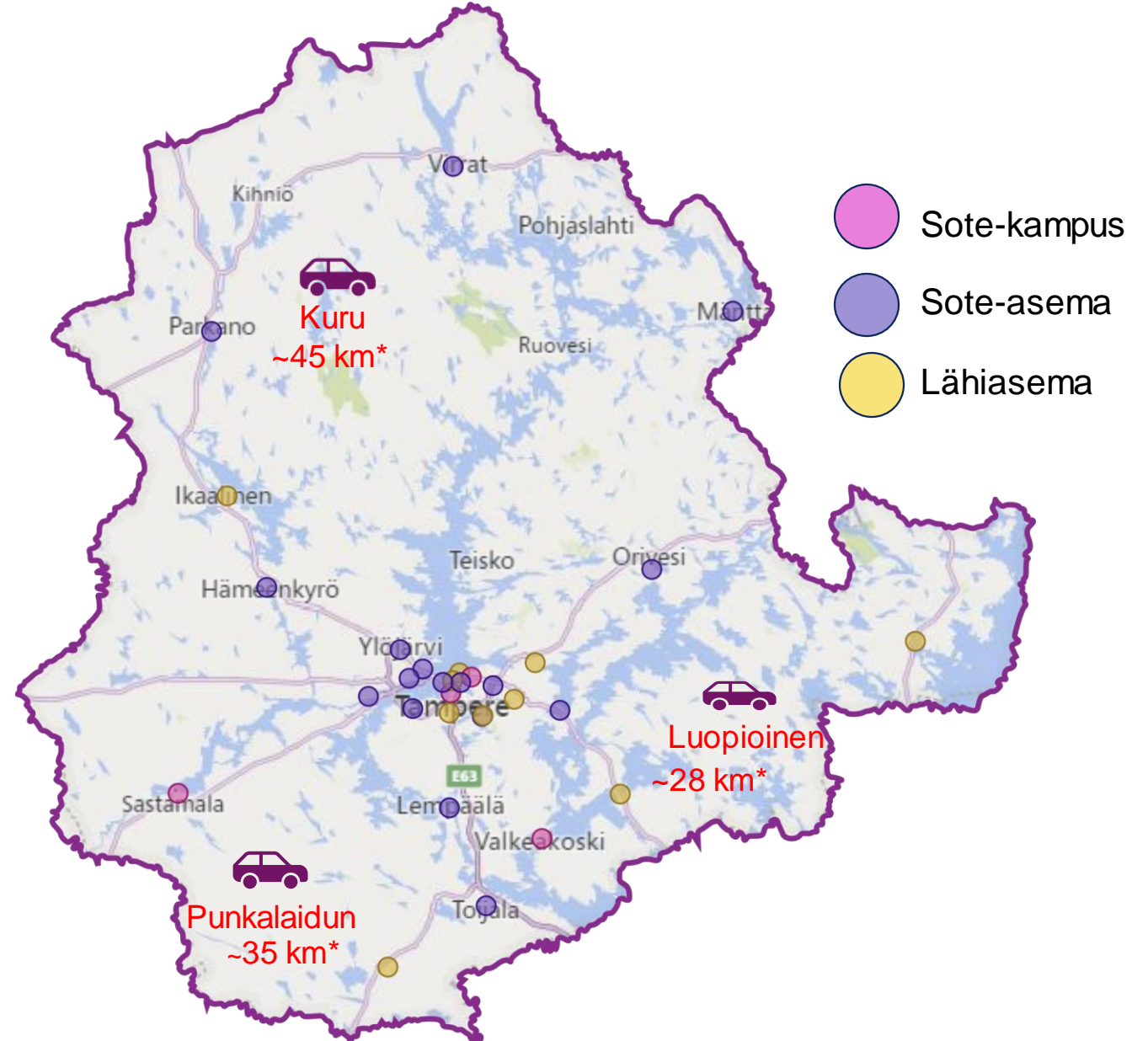
- **Etävastaanottoja** on mahdollista saada eri ammattilaisille.
- **Ammattilaisten väliset etäkonsultaatiot** ovat mahdollisia, jatkossa myös etädiagnostiikkavälineitä on käytössä.
- **Digiklinikka** on palvellut koko hyvinvointialueen asukkaita 2.5.2024 lähtien.
- Koko Pirkanmaan aluetta **palvelevat lapsiperheille kohdennetut chat-palvelut (esimerkiksi neuvola-chat, pyydä apua-chat ja Sekaisin-chat)**
- **Digiperhe** -digitaalinen alusta eri toimijoiden lapsiperheille tuottamille digitaalisille palveluille.

Liikkuvien palveluiden pilottikohteiden sijoittuminen

Pilottialueiden postinumeroista keskimääräinen etäisyys oman alueen sote- tai lähiasemalle:

- Kurusta Ylöjärven sote-asemalle on noin 45 km
- Luopioisista Pälkäneen lähiasemalle on noin 28 km
- Punkalaitumelta Sastamalan lähiasemalle on noin 35 km

Liikkuvia lähipalveluita pilotoidaan Kurussa, Luopioisissa ja Punkalaitumella

Pilotin tarkoitus

Liikkuvat palvelut tukeutuvat Kurun osalta Ylöjärven soteasemaan, Luopioisten osalta Pälkäneen lähiasemaan ja Kangasalan soteasemaan ja Punkalaitumen osalta Sastamalan soteasemaan.

Lähipalveluiden lisäksi alueen asukkaiden mahdollisuuksia käyttää digitaalisia palveluita lisätään.

Ammattilaisilta kerätyt näkemykset

Pilottialueiden ammattilaisilta kerättiin näkemyksiä ja toiveita moniammatillisissa alueellisissa työpajoissa, jotka toteutettiin alkuvuodesta 2024. Pilotin toimintaa on suunniteltu yhdessä.

Henkilöstöä kuullaan pilotin aikana säännöllisesti alueellisten työryhmien tapaamisissa sekä erilaisten kyselyjen kautta. Työryhmissä on osallisina pilottialueen henkilöstöä, hanketyöntekijöitä, lähiesihenkilöitä sekä ylempää johtoa.

Pilottialueiden väestöpohja

Liikkuvia palveluita tarjotaan Kurun (n. 2000 hlö), Luopioisten (n. 2100 hlö) ja Punkalaitumen (n. 2500 hlö) terveysasemia aikaisemmin käyttäneille asiakkaille. Pienten lasten määrä (0-6-vuotiaat) on Kurussa 70, Luopioisissa 65 ja Punkalaitumella 92.

Asukkaat nostivat tärkeimmiksi lähipalveluiden kohderyhmiksi ikäihmiset, autottomat asukkaat ja lapsiperheet.

Asukkailta kerätyt näkemykset

Pilottialueiden asukkailta kerättiin näkemyksiä ja toiveita asukastyöpajoissa, jotka toteutettiin alkuvuodesta 2024. Pilottialueiden asukkaiden toiveet tarjottavista palveluista vaihtelivat

Luopioisissa ja Punkalaitumella tärkeimmäksi tarvittavaksi palveluksi nimettiin laboratorio-palvelut kun taas Kurussa tärkein palvelu oli asukkaiden näkemyksen mukaan lääkäripalvelut. Muita keskeisiä palveluiksi nimettiin hoitajavastaanotot sekä suun terveydenhuolto.

Liikkuvien lähipalveluiden asukasviestintä Kurussa, Luopioisissa ja Punkalaitumella

Asukkaiden työpajat

Asukkaat kutsuttiin työpajoihin. Aiheesta tehtiin uutinen pirha.fi- sekä kuntien verkkosivuille sekä lähetettiin STT-tiedote ja mediakutsu. Kunnat viestivät työpajoista myös omissa verkostoissaan. Aihetta mainostettiin ilmoituksilla Aamulehdessä sekä paikallisissa sanomalehdissä. Sanomalehtien toimittajat osallistuivat työpajoihin ja aiheesta uutisoitiin laajasti. Viestintää tehtiin lisäksi Pirhan ja kuntien some-kanavissa sekä Aamulehden Menokoneessa.

Asukastyöpajojen tulokset

Asukastyöpajojen tuloksista tehtiin STT-tiedote ja uutinen pirha.fi-sivulle. Kuntien verkkosivulla julkaistiin aluekohtaiset työpajojen tulokset. Lisäksi kuntakohtaisista tuloksista viestittiin kuntien some-kanavilla.

**Pirkanmaan
hyvinvointialue**

Pilotin aloitus ja pilotin aikaiset palvelut

Pilotin aikaisista palveluista viestittiin uutisena pirha.fi-sivuilla sekä kuntien verkkosivuille sekä lähetettiin STT-tiedote. Sanomalehdet uutisoivat aiheesta laajasti Aamulehdessä ja paikallisesti. Pilotista tehtiin juttu myös huhtikuussa julkaistuun Pirha-lehteen. Asiasta viestittiin Pirhan ja kuntien some-kanavissa. Kehitettiin pirha.fi/liikkuvatpalvelut-sivun sisältöä. Paikkakuntakohtaiset asukastiedotteet jaettiin julkisena tiedotteena kotitalouksiin. Tiedotteet lisättiin lähiasiointipisteiden ilmoitustauluille ja niitä tulostettiin myös asiakkaille mukaan otettavaksi. Apteekkien ilmoitustauluille toimitettiin lyhyt tiedote, joka sisälsi pilotin tärkeimmät yhteystiedot.

Suun terveydenhuollon kokeilusta tehtiin paikallisesti erilaisia viestintätoimenpiteitä, esimerkiksi Kurun suun terveydenhuollon pilotista viestittiin apteekin ilmoitustaululla, lähiasiointipisteen ovesa, kunnan verkkosivuille ja Kurun Facebook-ryhmässä.

Avustetusta Suomi.fi-valtuutuksesta viestittiin laajasti samoilla kanavilla kuin aikaisemmin ja lisäksi jaettiin julisteita ja flyereita lähiasiointipisteille, apteekkeihin, lähitoreille ja kirjastoihin.

Usein kysytyt kysymykset

Asukastyöpajoissa esitettyihin kysymyksiin muodostettiin vastauksia ja laadittiin niiden pohjalta UKK-alasivu pirha.fi/liikkuvatpalvelut-sivulle. Sivua päivitetään tarpeen mukaan. Usein kysytyistä kysymyksistä uutisoitiin pirha.fi-sivuilla, paikallislehdissä ja paikallisissa Facebook-ryhmissä.

Asukkaiden näkemykset huomioitu pilotin toteutustavoissa, jotka eroavat alueittain

Jokaiselle pilottipaikkakunnalle on määritetty lähi-/soteasema, josta käsin suunnitellut liikkuvat palvelut tuotetaan

 Luopioinen	 Kuru	 Punkalaidun
<ul style="list-style-type: none"> Lähi-/soteasema on Pälkäne/Kangasala Lääkärin ja sairaanhoitajan vastaanottoaikoja tuotetaan kolmena päivänä per vko (aiemmin viitenä päivänä). Palveluvolyymi on arvioitu palveluverkoston periaatteiden mukaisesti, tavoitteena lisätä digi/etäkanavien käyttöä. Huom. kiireellinen hoito ohjautuu läheiselle sote-asemalle Terveydenhoitajan vastaanottoajat viitenä päivänä viikossa Mielenterveys- ja päihdepalvelut lisätään palveluvalikoimaan etävastaanottojen kautta Suun terveydenhuollon palveluiden muutosten myötä <i>Luokse palvelua</i> viedään kotihoidon asiakkaille ja koululaisten tarkastukset toteutetaan pop-up hoitoloissa kouluilla Sosiaaliohjauksen palveluvalikoimaan lisätään liikkuva palvelu kotikäynnein tai kiinteässä tilassa sekä etävastaanotot tarpeen mukaan. Lähitori jatkaa yhden kerran joka kuukausi. Neuvolapalveluiden tarjonta vakiinnutetaan n. 0,5 päivään per kuukausi Kuntoutuspalveluihin lisätään fysioterapeutin tapaamiset, joka on tavattavissa yhden päivän viikossa joka toinen viikko. Kotikuntoutus pysyy ennallaan ja sitä tuotetaan tarvittaessa.	<ul style="list-style-type: none"> Lähi-/soteasema on Ylöjärvi Lääkärin vastaanottoja tuotetaan 3-4 päivänä per viikko (aiemmin viitenä päivänä). Samalla tavalla sairaanhoitajan ja lähihoitajan palveluja tuotetaan molempia neljänä päivänä per viikko (aiemmin viitenä päivänä). Terveydenhoitajan vastaanotot järjestetään enää tarpeen mukaan (n. 1-3 kertaa vuodessa työttömien terveystarkastus) ja diabeteshoitajan vastaanotto toteutetaan etänä Suun terveydenhuollossa vastaanottoajat pysyvät ennallaan, mutta lisäyksenä 75-vuotiaiden tarkistaminen pilotin aikana Sosiaaliohjaus siirtyy vakituisesta järjestettäväksi tarpeen mukaan suosien etävastaanottoa. Lähitorilla asiakasohjaajat ovat tavattavissa tiistaisin. Neuvola-aikoja tuotetaan 1-2 päivänä per viikko (aiemmin 2 päivänä) tarpeen mukaan Miepä-tiimin vastaanotto on siirtynyt tarpeen mukaan tarjottavaksi osittain etäpalveluiksi (yksi päivä per viikko etänä ja toinen päivä lähipalveluna). Kuntoutuksen osalta siirrytään koti- ja avo-kuntoutukseen, jota tarjotaan 4 päivää per vko. Lisäksi apuvälineistä on pienvarasto Geriatrin poliklinikan palveluja lisätään tarpeen mukaan järjestettäväksi	<ul style="list-style-type: none"> Lähi-/soteasema on Sastamala Lääkärin vastaanottoajat tuotetaan 0,5-1 päivänä per viikko vaihtelevasti lähi- tai etäpalveluna (aiemmin 2 päivänä per viikko) Alueella työskentelee sairaanhoitaja ja terveydenhoitaja 5 päivää viikossa (aiemmin 2 sh+1th) Diabeteshoitajan palvelut yhtenä päivänä viikossa Sosiaaliohjauksen palveluvalikoimassa on tarjolla jo liikkuvaa lähipalvelua ja etäpalvelua, mikä pysyy ennallaan. Asiakasohjaaja on tavattavissa sovitusasi Suun terveydenhuollon osalta muutoksena on se, että se otetaan mukaan palvelutarpeen arviointiin Miepä-tiimin vastaanotto siirtyy osittain tarjottaviksi etäpalveluina (1 päivä per viikko). Lisäksi palvelua tarjotaan lähipalveluna 1 päivä per viikko sekä ryhmäpalveluna 1-2 kertaa kuussa Kuntoutuksen palvelut pysyvät pääosin ennallaan (sekä fysioterapeutti että kotikuntoutus 1 päivä per viikko), mutta ei ole apuvälinevarastoa Neuvola toimii lastenneuvolana, jota järjestetään joka toinen viikko

Suun terveydenhuollon pilotti keskittyy ikääntyneisiin, koska suun terveys huononee ikääntymisen myötä ja suun ongelmat vaikuttavat heikentävästi elämänlaatuun

Luopioisten, Kurun ja Punkalaitumen ikäihmisten suun terveydenhuollon **pilotteja toteutetaan hieman eri tavoin**, jotta kokemuksia saadaan kerättyä erilaisista toteutustavoista. Pilottia ja sen eri toteutustapoja arvioidaan **liikkuvien lähipalveluiden syksyn arviointiraportin yhteydessä**.

Luopioinen

- Suun terveydenhuollon kiireettömän hoidon palveluita kohdennetaan **kotihoidon asiakkaille**
- Pilotoidaan **säännöllisen kotihoidon asiakkaiden hoitamista heidän kodeissaan**, jotta saadaan tietoa, kuinka kivijalkapalveluun hakeutumisen vaikeus vaikuttaa siihen, ettei hoitoon hakeuduta
- Kotihoidon piirissä on Luopioisten alueella 35 asiakasta. Arviomme mukaan **noin 20 asiakasta tulee osallistumaan pilottiin**
- Palvelun tulee toteuttamaan ulkopuolinen palveluntarjoaja ja **palvelu alkaa 3.6.2024**
- Tutkimukset on maksuttomia, kuvantaminen ja hoitotoimenpiteet maksullisia hyvinvointialueen hinnaston mukaisesti.
- Hoito pyritään saamaan **valmiiksi yhdellä käyntikerralla** asiakkaan jaksamisen rajoissa huomioiden potilaan kuntoisuus, toimintakyky ja kognition taso

Kuru

- Hammashoitolassa työskentelevä hammaslääkäri **tutkii pilotin aikana kaikkien 75-vuotiaiden** (vuonna 1949 syntyneiden) suun ja hampaat, jolla selvitetään ikäihmisten suun hoidon tarvetta, jotta voidaan suunnitella heille suunnatut liikkuvat palvelut.
  - Tarkoituksena saada suun terveys hoidettua hyvälle tasolle ennen mahdollisiin raskaampiin ikäihmisten palveluihin siirtymistä
- Hammaslääkärin palvelut tuotetaan Kurun hammashoitolassa
- Suun ja hampaiden tutkimus on pilotissa asiakkaalle maksuton, kuvantaminen ja hoitotoimenpiteet maksullisia hyvinvointialueen hinnaston mukaisesti.
- Tavoitteena on **varautua ennaltaehkäisevästi** ikääntymisen **suun terveyden haasteisiin** ja hoitaa suu tulehdusvapaaksi ennen mahdollista raskaampien ikäihmisten palveluiden tarvetta
- Normaali suun terveydenhuollon palvelun saatavuus pysyy kokeilun aikana Kurussa ennallaan

Punkalaidun

- Pilotti kohdistuu **palveluasumisyksikön asukkaisiin** ja sujuvan yhteistyön mallintamiseen palveluyksikön hoitohenkilöstön kanssa. Kokeilussa panostetaan palveluasumisyksikön **hoitohenkilökunnan ohjaamiseen ja tukemiseen**, jotta suuhygienian ylläpito toteutuisi riittävänä päivittäisessä arjessa
- Suurin osa palveluasumisen piirissä kuuluu palliativiseen tai saattohoitoon, **jolloin hoidon tavoitteena on olla oireenmukaista** ja kajoavia hoitoja vältetään
- **Suuhygienisti kartoittaa asukkaiden suun terveydentilan** ja ohjaa hoitoon tarvittaessa
- Normaali suun terveydenhuollon palvelun saatavuus pysyy kokeilun aikana Punkalaitumella ennallaan

Sote-aseman, lähiaseman ja liikkuvien palveluiden valikoima, joka vaihtelee paikallisen palvelutarpeen mukaan

Sote-aseman palvelut

Lääkäreiden vastaanotto ja etävastaanotto

Sairaanhoidajan/asiantuntijasairaanhoidajan vastaanotto ja etävastaanotto

Kiirevastaanotto määrittelyn mukaisesti (tasot B, C ja D)

Aikuisten ennaltaehkäisevät terveystalvet

Perustason mielenterveys- ja päihdepalvet

Avokuntoutuksen palvet

Kliiniset tukipalvet

Röntgen- ja ultraäänitutkimukset (Tampereella vain Hatanpäällä)

Fimlabin tuottamat laboratoriopalvet (sote-asemalla tai sen läheisyydessä)

Aikuissosiaalityön palvet joko kiinteästi tai liikkuvana palveluna sote-asemalle

Suun terveydenhuollon palvet (pääsääntöisesti sote-aseman yhteydessä tai sen läheisyydessä)

**Pirkanmaan
hyvinvointialue**

Lähiaseman palvelut

Vastaanottopalvet

Avokuntoutus

Suun terveydenhuolto

Neuvolat ja kehitystä tukevat palvet

Työikäisten sosiaalipalvet

Laboratoriopalvet pääosin vierianalytiikkana

Lisäksi voidaan tuoda liikkuvana muita tarvittavia palveluita esim mielenterveys- ja päihdepalvet

Liikkuvat palvelut

Vastaanottopalvet

Mielenterveys- ja päihdetiimien vastaanotto tarvittaessa

Fysioterapeutin vastaanotto

Aikuisten sosiaalipalvet

Suun terveydenhuollon mobiilihoitoyksikön palvet muun muassa kouluilla

Neuvolat

5. Pirkanmaan liikkuvien lähipalveluiden pilotin väliarviointi

Liikkuvien lähipalveluiden pilotin väliarvioinnissa käytettävät tunnusluvut ja kahden ensimmäisen kuukauden tulokset

Liikkuvien lähipalveluiden pilotti on käynnissä Kurussa, Luopioisissa ja Punkalaitumella. Arvioinnissa tarkasteltiin kolmea eri arviointikonaisuutta: **palaute, palveluiden saatavuus sekä kustannukset**. Alla olevassa taulukossa on koottu keskeisimmät mittaritiedot kunkin arviointikonaisuuden osalta. Mittaritietoa kerätään koko pilotin ajalta.

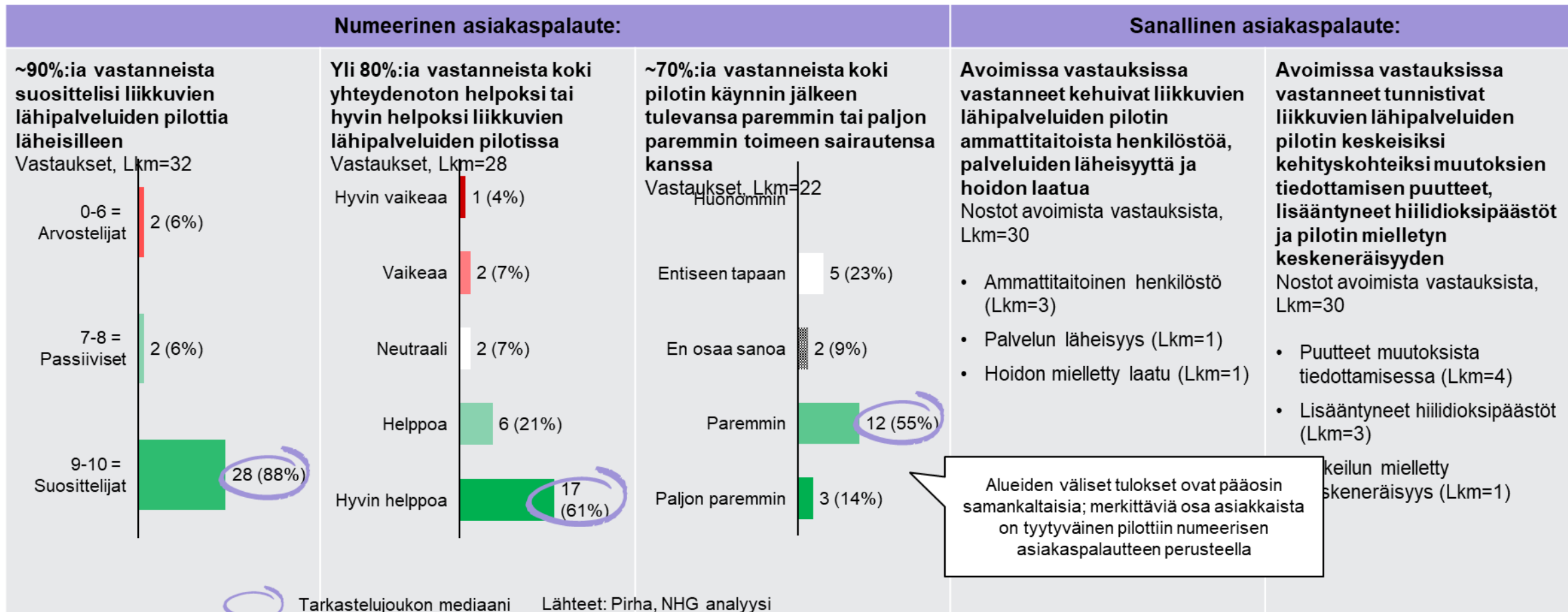
1. Palaute	2. Palveluiden saatavuus	3. Kustannukset
<p>1.1 Asiakaspalaute</p> <ul style="list-style-type: none"> ~90% vastanneista suosittelisi liikkuvien lähipalveluiden pilottia läheisilleen ~70% vastanneista koki pilotin käynnin jälkeen tulevansa paremmin tai paljon paremmin toimeen sairautensa kanssa <p>1.2 Ammatilaispalaute</p> <ul style="list-style-type: none"> ~50%:ia ammatilaisista ei osannut arvioida oliko kokemus pilotista pääosin positiivinen vai negatiivinen ~40%:ia ammatilaisista mielsi pilotin pääosin positiivisena kokemuksena ~10%:ia ammatilaisista kokeili etätyötä pilotin aikana	<p>2.1 Vastaanottoajat</p> <ul style="list-style-type: none"> Vastaanottoaikojen määrä laski ~30%:ia liikkuvien lähipalveluiden pilotin käynnistymisen jälkeen keskimäärin alueilla <p>2.2 T3-aikatilasto + THL hoitotakuu Punkalaitumen osalta</p> <ul style="list-style-type: none"> Pilotin aikana T3-aikatilasto laski 17 vuorokaudesta 13 vuorokauteen keskimäärin alueilla Liikkuvien palveluiden pilotin käynnistymisen jälkeen hoitotakuun sisällä olevien vastaanottokäyntien osuus kasvoi ~11%:ia keskimäärin alueilla <p>2.3 Yhteydenottojen määrä ja vastausviive</p> <ul style="list-style-type: none"> Yhteydenottojen määrä kasvoi ~25%:ia alueilla liikkuvien lähipalveluiden pilotin käynnistymisen jälkeen Liikkuvien lähipalveluiden pilotin käynnistymisen jälkeen puheluiden keskimääräinen vasteaika on kasvanut. <p>2.4 Etävastaanottojen määrä</p> <ul style="list-style-type: none"> Liikkuvien lähipalveluiden pilotin aikana etävastaanottojen määrä kasvoi keskimääräinen ~30%:ia alueilla <p>2.5 Vierianalytiikan käyttö</p> <ul style="list-style-type: none"> Liikkuvien lähipalveluiden pilotin aikana vieritestien määrä laski keskimäärin ~40%:ia Luopioisissa ja ~65%:ia Punkalaitumella <p>2.6 Käyttämättä jääneet vastaanottoajat</p> <ul style="list-style-type: none"> Keskimäärin ~20%:ia kaikista vastaanottoajoista jäi käyttämättä alueilla liikkuvien lähipalveluiden pilotin aikana <p>2.7 Palveluiden käyttö ja sen jakautuminen eri kanaviin (tuotetaan syksyn arviointiin)¹</p>	<p>3.1 Liikkumisen kustannukset</p> <ul style="list-style-type: none"> Liikkuvien lähipalveluiden pilotin aikana liikkumisen kustannuksia alueilla kertyi yhteensä ~2t.€/kk huomioiden kilometrikorvaukset ja leasing-autojen kustannukset <p>3.2 Muut logistiikkakustannukset</p> <ul style="list-style-type: none"> Liikkuvien lähipalveluiden pilotti kasvatti muita logistiikkakustannuksia alueilla yhteensä ~2t.€/kk <p>3.3 Vuokratkustannukset</p> <ul style="list-style-type: none"> Vuokratkustannusten potentiaalinen kustannussäästö alueilla huomioiden liikkuvien lähipalveluiden vaikutus arviolta ~10t.€/kk

1.1 Asiakaspalaute seurantajaksolta

- Asiakaspalautetta on kerätty numeerisena ja sanallisena. Toukokuun loppuun mennessä palautteita on saatu noin 70, joista sanallisia noin 30.
- Noin 90 % asiakkaista suosittelisi liikkuvien lähipalveluiden pilottia läheisilleen.
- Yli 80 % vastanneista koki yhteydenoton helpoksi tai hyvin helpoksi.
- Noin 70 % vastanneista koki pilottikäynnin jälkeen tulevansa paremmin tai paljon paremmin toimeen sairautensa kanssa.
- Avoimissa vastauksissa positiivista palautetta annettiin pilotin ammattitaitoiselle henkilöstölle, palveluiden läheisyydelle ja hoidon laadulle.
- Kehitettäviksi asioiksi asiakkaat nostivat muutoksen tiedottamisen puutteet, lisääntyneet hiilidioksidipäästöt ja pilotin mielletyn keskeneräisyyden.

1.1 Asiakaspalaute: Noin 90 % vastanneista suosittelisi liikkuvia lähipalveluita läheisilleen

Asiakaspalautetta on kerätty hyödyntämällä sekä numeerisia että sanallisia arviointeja:

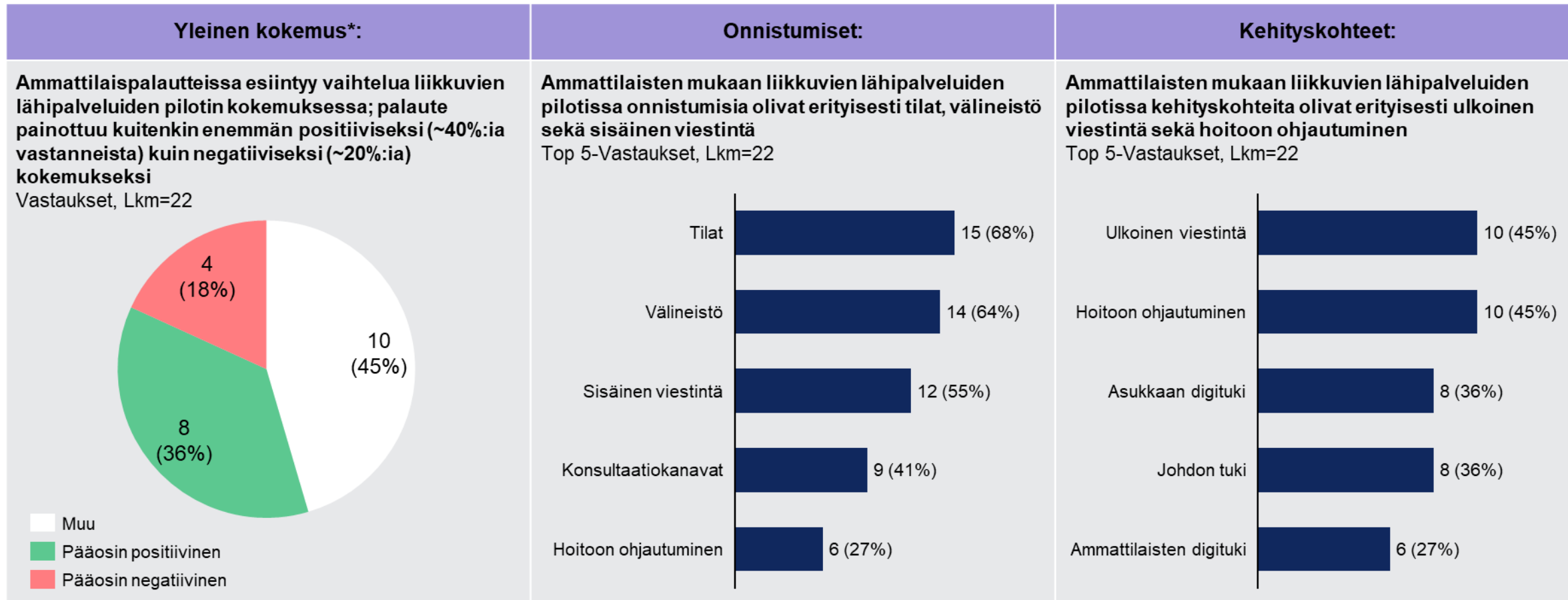

1.2 Ammattilaispalaute seurantajaksolta

- Ammattilaispalaute antoi 22 pilotin työntekijää.
- 40 % arvioi pilotin positiiviseksi ja 20 % negatiiviseksi kokemukseksi.
- Ammattilaisten arvioinnin mukaan pilotin onnistumisia ovat tiloihin liittyvät asiat, välineistö, sisäinen viestintä, konsultaatiokanavat ja hoitoon ohjautuminen.
- Kehittämiskohteeksi nähtiin ulkoinen viestintä, hoitoon ohjautuminen, asukkaan digituki, johdon tuki ja ammattilaisten digituki.
- Ammattilaisten palautteissa oli alueellisia eroja. Luopioisissa työskentelevistä 70 % antoi positiivisen arvioinnin kokeilusta. Kurussa työskentelevistä vain 15 % piti kokemusta positiivisena.

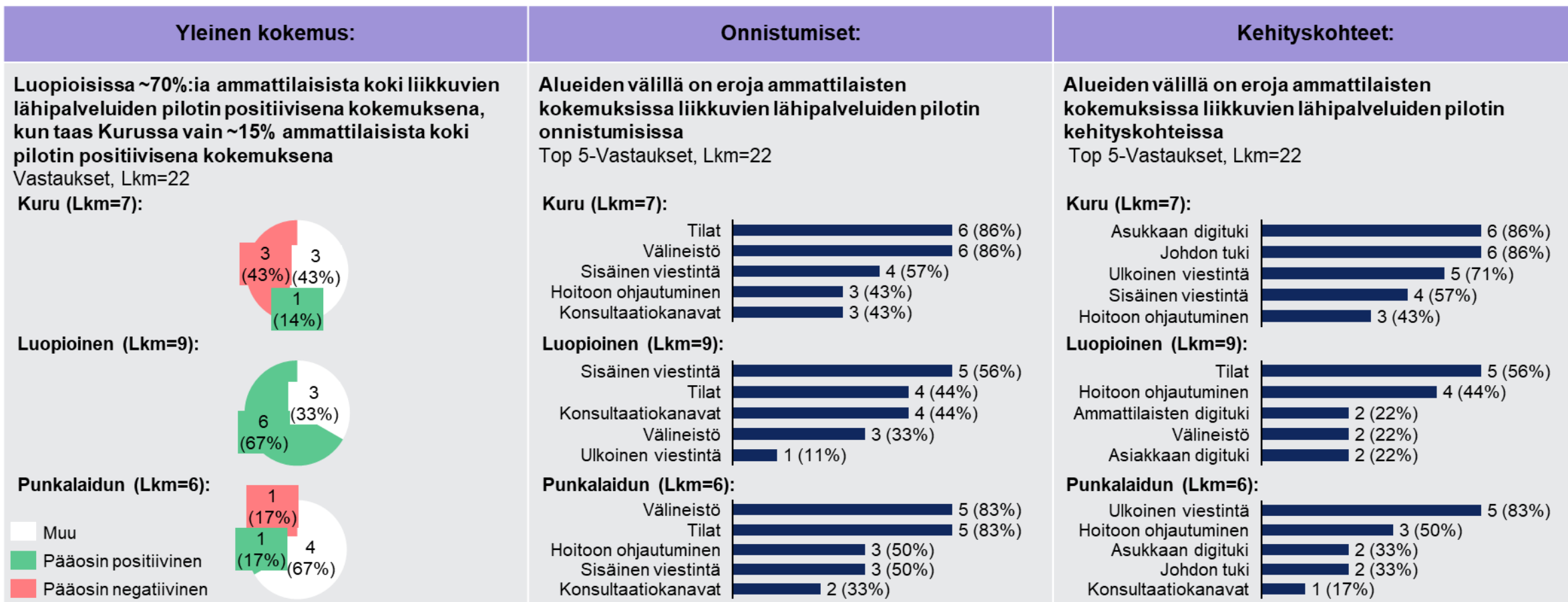
1.2 Ammattilaispalaute: Ammattilaispalautteessa on vaihtelua, mutta palaute painottuu enemmän positiiviseksi kuin negatiiviseksi

Ammattilaispalaute voidaan jakaa yleiskokemukseen, onnistumisiin sekä kehityskohteisiin:

1.2 Ammattilaisten palautteiden vaihtelua selittää osittain alueelliset erot palautteissa; Luopioisissa positiivisimmat arviot palautteissa

Ammattilaispalaute voidaan jakaa yleiskokemukseen, onnistumisiin sekä kehityskohteisiin:

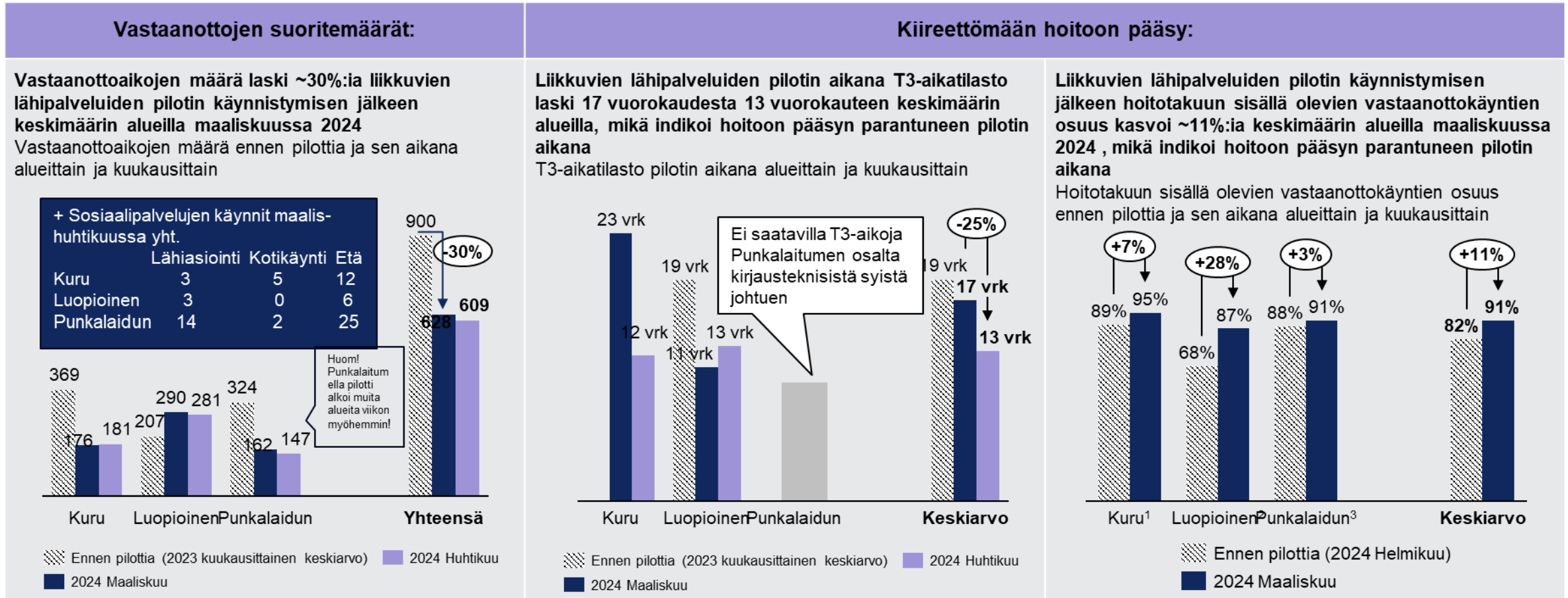

2. Palveluiden saatavuus seurantajaksolla

- Palveluiden saatavuuden tarkastelussa huomioitiin vastaanottojen suoritemääriä ja hoitoon pääsyn indikaattoreita sekä puhelujen ja etävastaanottojen määrää.
- Vastaanottoaikojen määrä väheni noin 30 % verrattuna vuoden 2023 kuukausittaiseen keskimääräiseen käyntimäärään. Yksittäisistä pilottikohteista Luopioisten käyntimäärät kasvoivat maaliskuu-huhtikuussa noin 40 %.
- T3-aikatilasto laski 17 vuorokaudesta 13 vuorokauteen, joka indikoi hoitoon pääsyn paranemista seurantajaksolla.
- Hoitotakuun (14 vrk) sisällä olevien vastaanottokäyntien osuus kasvoi keskimäärin noin 11 % maaliskuussa 2024, joka indikoi hoitoon pääsyn paranemista seurantajaksolla.
- Yhteydenottojen määrä kasvoi noin 25 % maaliskuussa 2024.
- Saapuvien puheluiden keskimääräinen vasteaika kasvoi noin 70 % maaliskuussa, huhtikuussa vasteaika laski noin 10 % maaliskuuhun verrattuna.
- Etävastaanottojen määrä kasvoi seurantajaksolla noin 30 % kaikilla alueilla.
- Vastaanottoajoista noin 20 % jäi käyttämättä, eniten käyttämättä jääneitä aikoja oli Punkalaitumella.
- Vierianalytiikan määrät vähenivät seurantajaksolla noin 40 % Luopioisissa ja noin 65 % Punkalaitumella. Kurusta ei ollut saatavilla vertailutietoa.

2. Liikkuvien lähipalveluiden pilotin arvioidaan parantaneen hoitoon pääsyä, mutta vähentäneen vastaanottojen suoritemääriä

Palveluiden saatavuuden tarkastelussa on huomioitava vastaanottojen suoritemäärät sekä hoitoon pääsyn indikaattorit:

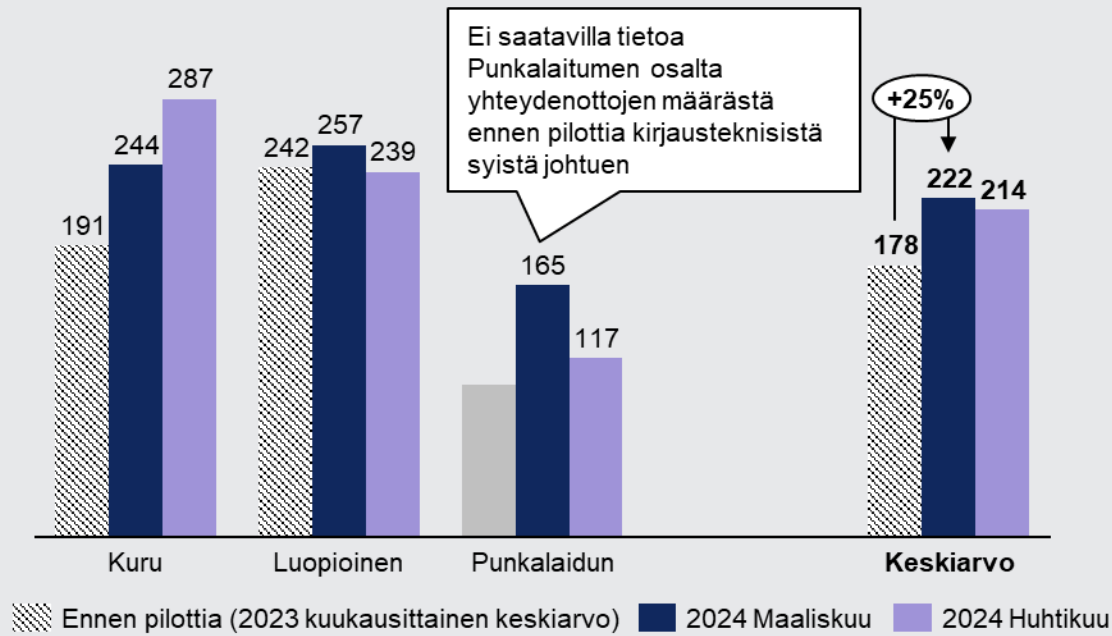
2. Liikkuvien lähipalveluiden pilotin arvioidaan kasvattaneen yhteydenottojen määrää

Palveluiden saatavuuden tarkastelussa on huomioitava myös puheluiden keskeisimmät tunnusluvut:

Yhteydenottojen määrät:

Yhteydenottojen määrä kasvoi ~25%:ia alueilla liikkuvien lähipalveluiden pilotin käynnistymisen jälkeen maaliskuussa 2024

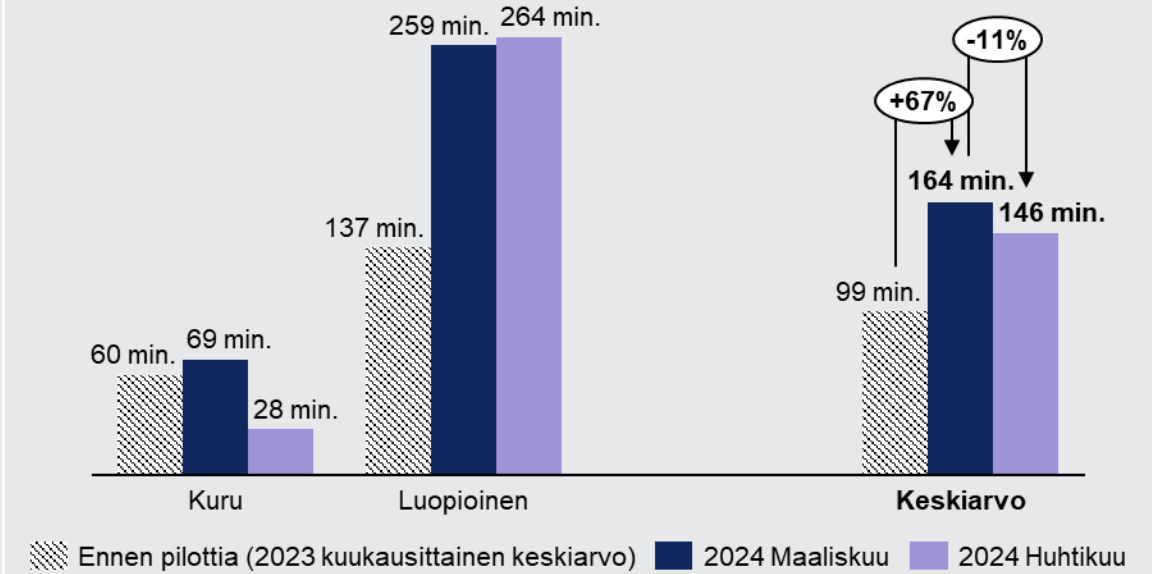
Saapuvien puheluiden määrä ennen pilottia ja sen aikana alueittain ja kuukausittain

Saapuvien puheluiden keskimääräinen vasteaika:

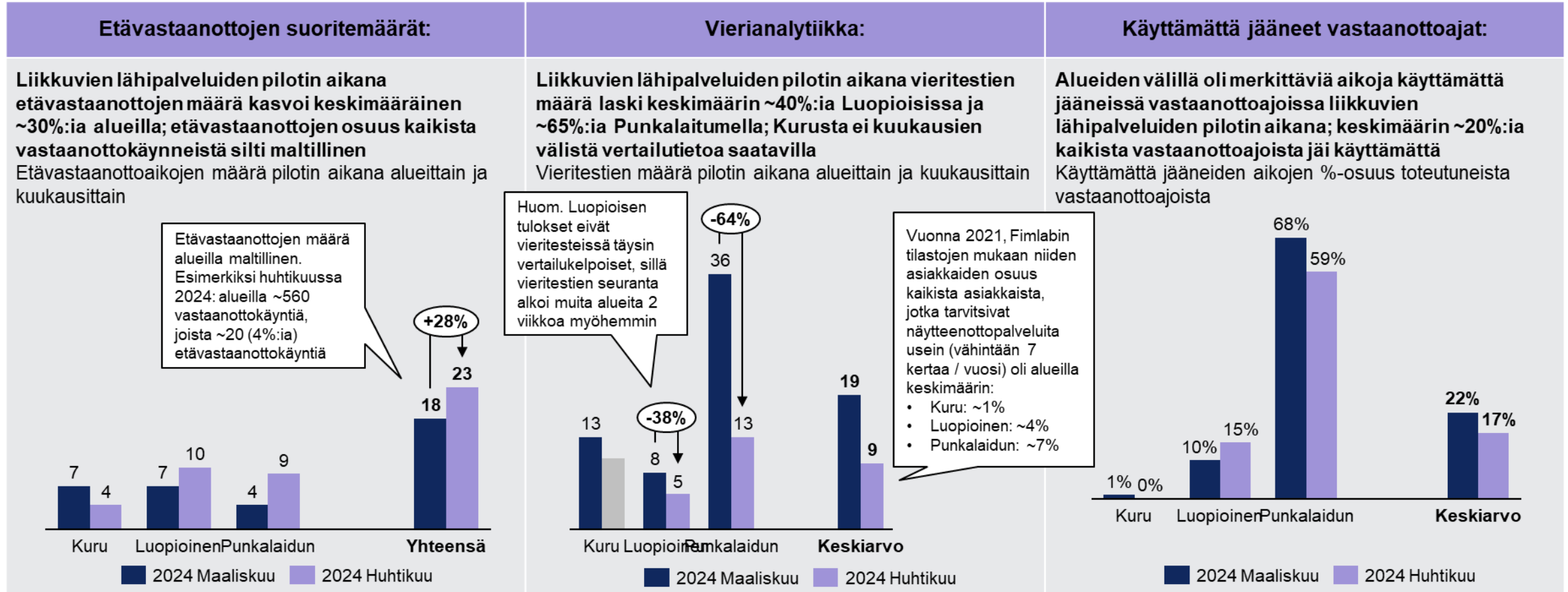
Liikkuvien lähipalveluiden pilotin käynnistymisen jälkeen puheluiden keskimääräinen vasteaika kasvoi keskimäärin ~70%:ia alueilla maaliskuussa 2024; toisaalta pilotin toisena kuukautena vasteaika laski ~10%:ia suhteessa edeltävään kuukauteen

Puheluiden keskimääräinen vasteaika pilotin aikana alueittain ja kuukausittain

2. Liikkuvien lähipalveluiden pilotin 2 kk aikana etävastaanottojen määrä kasvoi keskimäärin ~30% kaikilla alueilla; ~20% vastaanottoajoista jäi käyttämättä- tilannetta seurataan pilotin edetessä

Palveluiden saatavuuden tarkastelussa huomioitava myös muut palveluiden saatavuuteen vaikuttavat tunnusluvut pilotin aikana:

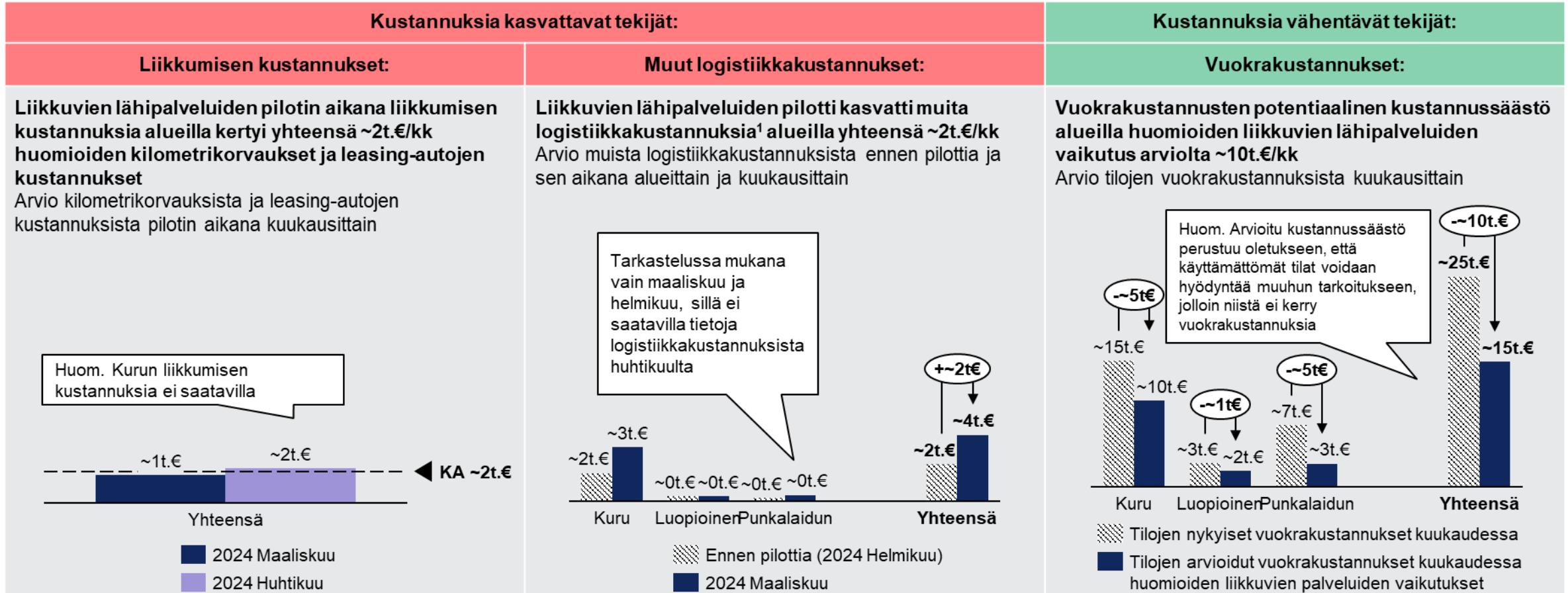

3. Kustannusvaikutukset seurantajaksolla

- Mahdollisia kustannusvaikutuksia voidaan tarkastella kustannuksia nostavien ja vähentävien tekijöiden osalta.
- Kustannuksia nostavat tekijät:
  - Liikkumisen kustannukset kasvoivat noin 2.000 €/kk, kustannukset sisälsivät mm. kilometrikorvauksia ja leasingkustannuksia.
  - Muut logistiikkakustannukset kasvoivat noin 2.000 €/kk, kustannukset sisälsivät posti- ja kuriiripalveluja ja tavarankuljetuspalveluja.
- Kustannuksia vähentävät tekijät:
  - Vuokrakustannusten potentiaalinen kustannussäästö on noin 10.000 €/kk. Arvioitu kustannussäästö perustuu oletukseen, että käyttämättä jäävät tilat voidaan hyödyntää muuhun tarkoitukseen, jolloin niistä ei kerry vuokrakustannuksia.
  - Pieniin toimipisteisiin henkilöstön saamiseksi jouduttu käyttämään rekrytointilisiä (terveyskeskuslääkärit 500-1.000 €/kk/henkilö) ja ajoittain vuokratyövoimaa.

3. Pilotin lisäkustannukset arviolta yhteensä ~4t.€/kk; arvioidut säästöt ~10t.€/kk, mikä indikoi nettovaikutukselta säästöjä ~6t.€/kk

Liikkuvien lähipalveluiden tuottamia potentiaalisia kustannussäästöjä voidaan tarkastella huomioimalla kustannuksia kasvattavat ja vähentävät tekijät:

6. Liikkuvien palveluiden vaikutus palveluiden verkostoon

Päätetyt sote-kampukset ja sote-asemat

Neljä sote-kampusta

- Hatinpää, Sastamala, Valkeakoski ja Kauppi ml. Tays Keskussairaala
- Tarjoavat sosiaali- ja terveystalveluja alueellisesti laajalle väestönosalle, myös harvemmin tarvittavia sekä erityisosaamista sekä erikoislaitteistoa vaativia palveluja.

20 sote-asemaa

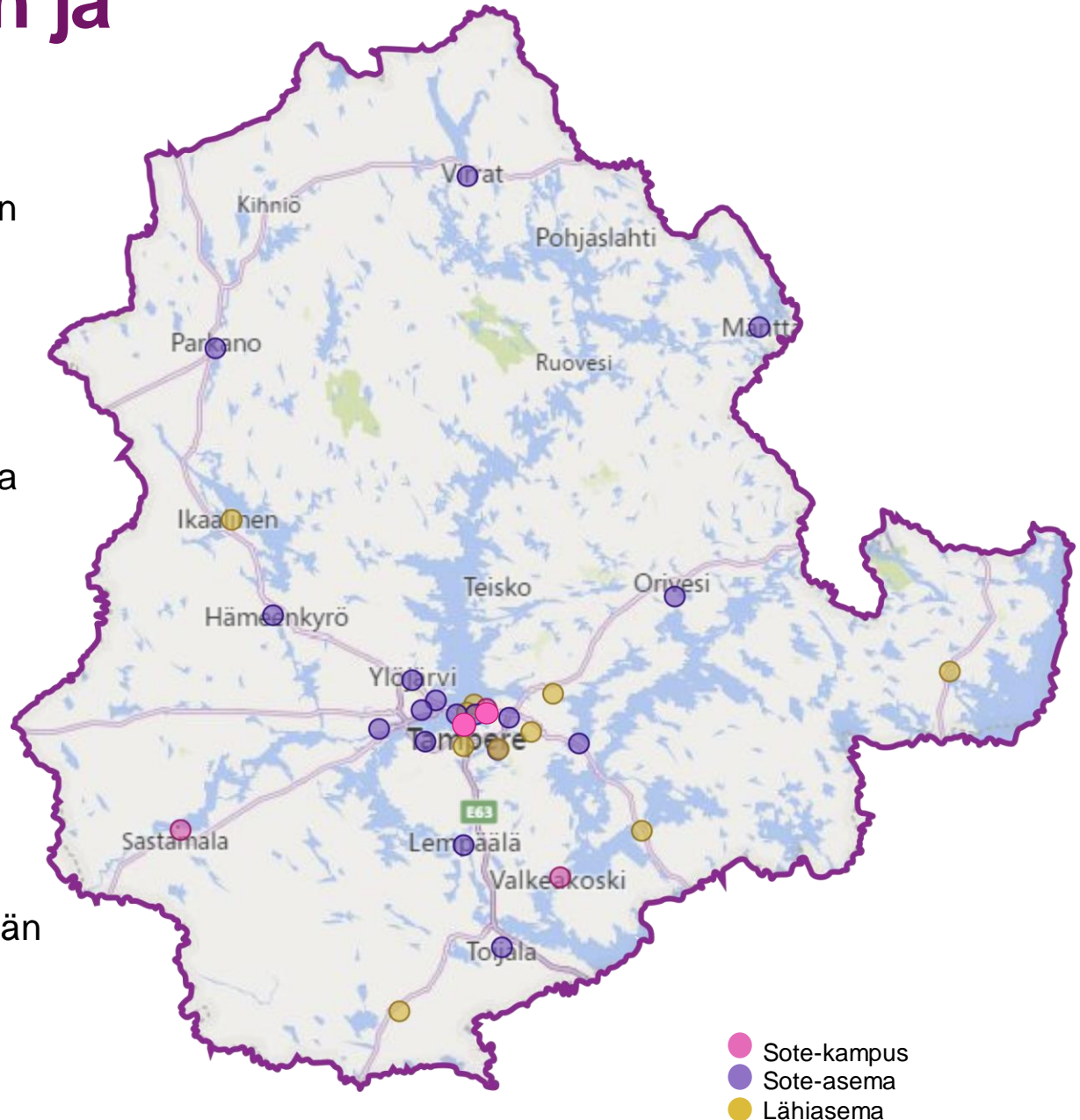
- Sote-kampuksilla sijaitsevat sote-asemat ovat Hatinpää, Sastamala ja Valkeakoski.
- Muut sote-asemat: Akaa, Hämeenkyrö, Kangasala, Lempäälä, Nokia, Mänttä-Vilppula, Parkano, Pirkkala, Orivesi, Virrat, Ylöjärvi sekä Tampereella Hervanta, Lielahti, Linnainmaa, Tammelakeskus, Tesoma ja Tipotie.
- Sote-asema palvelee vähintään 20.000 asukkaan väestöpohjaa.

Sote-kampusten, sote-asemien ja lähiasemien verkosto

Aluehallituksen 20.11.2023 (§ 318) ja 11.3.2024 (§ 71) tekemien päätösten mukaisesti Pirkanmaan hyvinvointialueella on

- neljä sote-kampusta, jotka toimivat alueellisina palveluiden ydinkeskuksina.
- 20 sote-asemaa, joista kolme on ulkoistettuja. Sote-asemalla on laaja valikoima perustason sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja.
- 10 lähiasemaa, joista kaksi on ulkoistettu. Lähiasemalla on kohdennettuja sosiaali- ja terveystalouksellisia palveluita. Lähiasemien sijainti on arvioitu nykyisen palvelutarpeen perusteella.

Sote- ja lähiasemia hyödynnetään myös liikkuvien palveluiden tiloissa. Palveluiden verkosto täydentyy liikkuvan palvelun pilottihankkeen tulosten valmistuttua. Päätös tehdään viimeistään 30.9.2024.

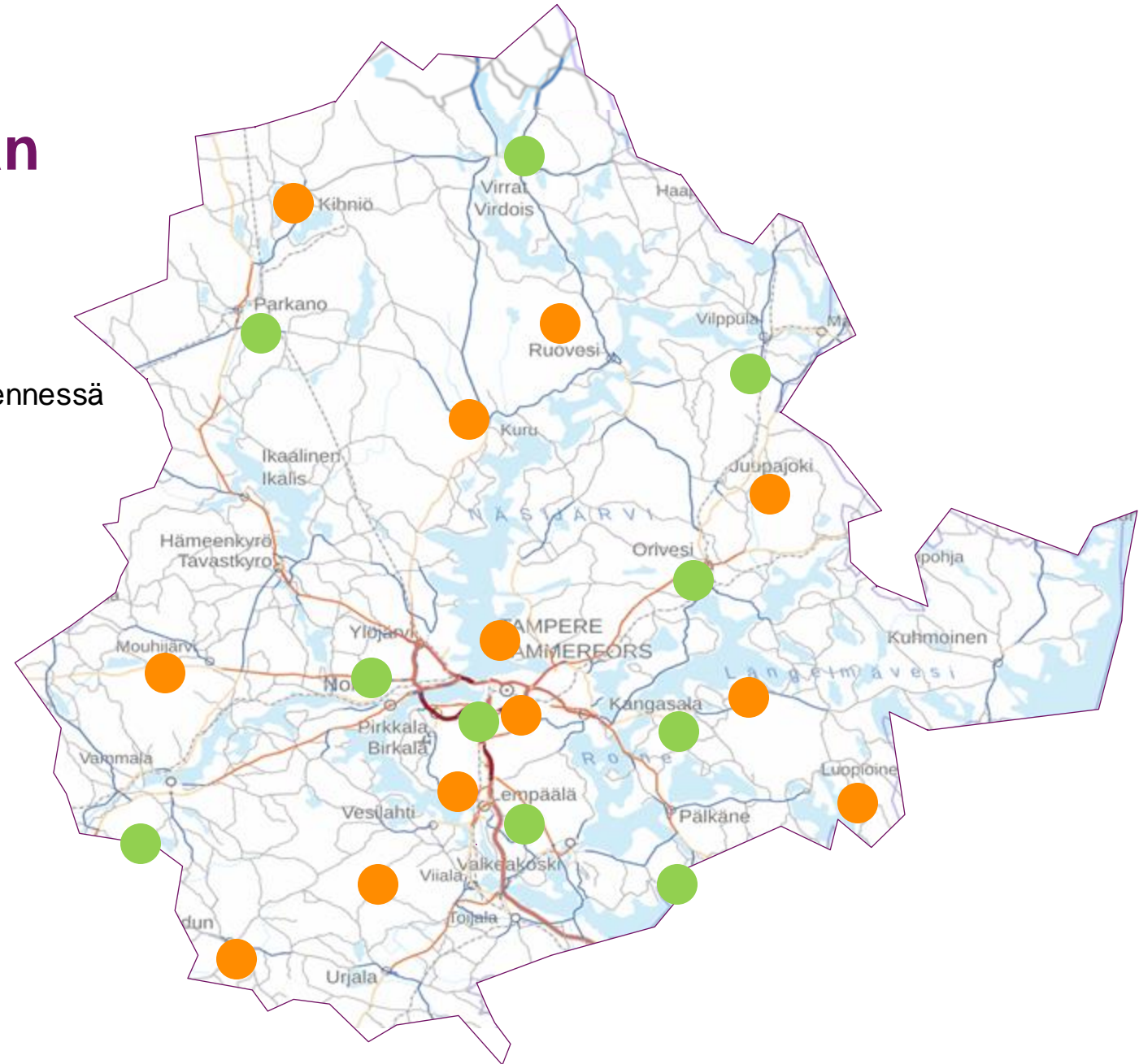
Päätetyt lähiasemat

- Ikaalisten lähiasema, Ikaalinen
- Ruutanan lähiasema, Kangasala
- Vatialan lähiasema, Kangasala
- Kuhmoisten lähiasema, Kuhmoinen
- Pälkäneen lähiasema, Pälkäne
- Koukkuniemen lähiasema/hammashoitola, Tampere
- Mehiläinen Hervanta, Tampere
- Mehiläinen keskusta, Tampere
- Peltolammin lähiasema, Tampere valmistuu noin 2028
- Urjalan lähiasema, Urjala

Nykyiset toimipisteet, joiden jatkoa koskeva päätös tehdään 30.9.2024 mennessä

- 12 asemaa, joiden osalta päätökset tehdään 30.9.2024 mennessä
- Lähimmät Sote-asetat

Syksyllä päätettävät toimipisteet, väestömäärät, etäisyydet lähimmälle sote/lähiasemalle

Asemat	Sijainti / kunta	Väestömäärä	Lähin soteasema	Etäisyys (asema-asema)
Juupajoen terveysasema	Juupajoki	1 693	Oriveden sosiaali- ja terveysasema/ Mäntän terveysasema (Sarapiha)	18 km/ 37 km
Sahalahden OmaAsema	Kangasala	3 160	Kangasalan sosiaali- ja terveysasema	16 km
Kihniön terveyskeskus	Kihniö	1 726	Parkanon sosiaali- ja terveysasema	28 km
Kuljun terveysasema	Lempäälä	10 648	Lempäälän sosiaali- ja terveysasema	13 km
Punkalaitumen lähiasiointipiste	Punkalaidun	2 530	Sastamalan sosiaali- ja terveysasema	30 km
Luopioisten OmaAsema	Luopioinen	2 108	Pälkäneen lähiasema/ Kangasalan sosiaali- ja terveysasema	23 km/ 49 km
Ruoveden terveyskeskus	Ruovesi	4 106	Virtain terveyskeskus/ Oriveden sosiaali- ja terveysasema	35 km/ 44km
Mouhijärven terveysasema	Mouhijärvi	3 086	Sastamalan sosiaali- ja terveysasema	29 km
Kaukajärven terveysasema	Tampere	17 619	Linnainmaan sosiaali- ja terveysasema	3 km
Kämmenniemen terveysasema	Tampere	4 779	Linnainmaan sosiaali- ja terveysasema	20 km
Vesilahden terveysasema	Vesilahti	4 501	Lempäälän sosiaali- ja terveysasema	11 km
Kurun lähiasiointipiste	Ylöjärvi	2 019	Ylöjärven sosiaali- ja terveysasema	44 km

Fimlabin nykyiset palvelut kyseisillä alueilla

Asemat	Fimlabin palvelumallit	Palvelupäivät
Juupajoen terveysasema	Alustapalvelu *	ma, ke 8–10
Sahalahden OmaAsema	Liikkuva palvelu**, vierianalytiikka	ti 8–14.00
Kihniön terveyskeskus	Alustapalvelu*	ma ja to 7.30–11.30
Kuljun terveysasema	Ei Fimlabin palveluita	
Punkalaitumen lähiasiointipiste	Liikkuva palvelu**, vierianalytiikka	ti 8–13
Luopioisten OmaAsema	Liikkuva palvelu**, vierianalytiikka	to 8–12
Ruoveden terveyskeskus	Kiinteä toimipiste	ma, ti, to 8–14.00
Mouhijärven terveysasema	Liikkuva palvelu**, vierianalytiikka	ti ja to 8–13.30
Kaukajärven terveysasema	Kiinteä toimipiste	
Kämmenniemen terveysasema	Liikkuva palvelu**, vierianalytiikka	ke 8–13.30
Vesilahden terveysasema	Kiinteä toimipiste	ma, ti, to 7.30–12.00
Kurun lähiasiointipiste	Ei Fimlabin palveluita, pilotissa "Pirhan liikkuva "-konsepti	ma, ke 8–10

Yhteenveto

- Liikkuvien lähipalveluiden pilotit ovat käynnissä Kurussa, Luopioisissa ja Punkalaitumella.
- Pilotit käynnistyivät maaliskuussa 2024, arviointitietoa on saatavilla arviointikokonaisuudesta riippuen kahden tai kolmen kuukauden ajalta.
- Eri alueiden pilottien toteutustavat eroavat hieman toisistaan. Toteutustavoissa on huomioitu alueiden asukkaiden palvelutarpeet ja asukastyöpajoissa asukkailta nousseet toiveet. Erilaiset toteutustavat mahdollistavat myös kokemusten ja mittaritiedon keräämisen erilaisista toteutusvaihtoehdoista.
- Pilotti sisältää terveydenhuollon, suun terveydenhuollon ja sosiaalihuollon palveluja.
- Väliarvioinnin mittaritieto on käytettävissä pääsääntöisesti terveystalveluiden osalta, niukasti sosiaalipalveluista. Elokuussa mittaritietoa on saatavilla myös suun terveydenhuollosta ja sosiaalipalveluista. Mittaritietoa päivitetään koko pilotin ajalta.
- Pilotista kertyvän tiedon perusteella muodostetaan tarkoituksenmukaisin Pirkanmaan hyvinvointialueen liikkuvien lähipalveluiden toimintamalli.

7. Pohjaehdotus palveluiden verkoston täydentämiselle

Pohjaehdotus säilyvistä toimipisteistä

- **Kaukajärven toimipiste** säilyy verkostossa kunnes Tampereen kaupungin alueella sijaisevien sote-asemien kokonaisuus selkiytyy (mm. Kaupin yliopistollisen sote-aseman valmistuminen).
- **Vesilahden** toimipiste säilyy, kunnes Lempäälän sote-aseman tilatarpeeseen on löytynyt ratkaisu.
- **Kuljun (Lempäälä)** toimipiste säilyy, kunnes Lempäälän sote-aseman tilatarpeeseen on löytynyt ratkaisu.

Pohjaehdotus lakkautettavista toimipisteistä

- Lakkautettaviksi toimipisteiksi esitetään seuraavia toimipisteitä:
  - **Kangasala Sahalahti**
  - **Tampere Kämmenniemi**
  - **Ylöjärvi Viljakkala (Elokaari)**

- Lakkautettaviksi hammashoitoloiksi esitetään seuraavia hammashoitoloita:
  - **Sastamala Kiikoinen**
  - **Sastamala Äetsä**
  - **Tampere Kaukajärvi**
  - **Ylöjärvi Kauraslampi**

Pohjaehdotus liikkuvien palveluiden alueista

- Pohjaehdotus alueista, jonne palvelut tuotetaan liikkuvina palveluina sovittaviin tiloihin, ovat seuraavat:
  - **Juupajoki**
  - **Kihniö**
  - **Kuru**
  - **Luopioinen**
  - **Mouhijärvi**
  - **Punkalaidun**
  - **Ruovesi**

Pohjaehdotus suljettavista hammashoitoloista

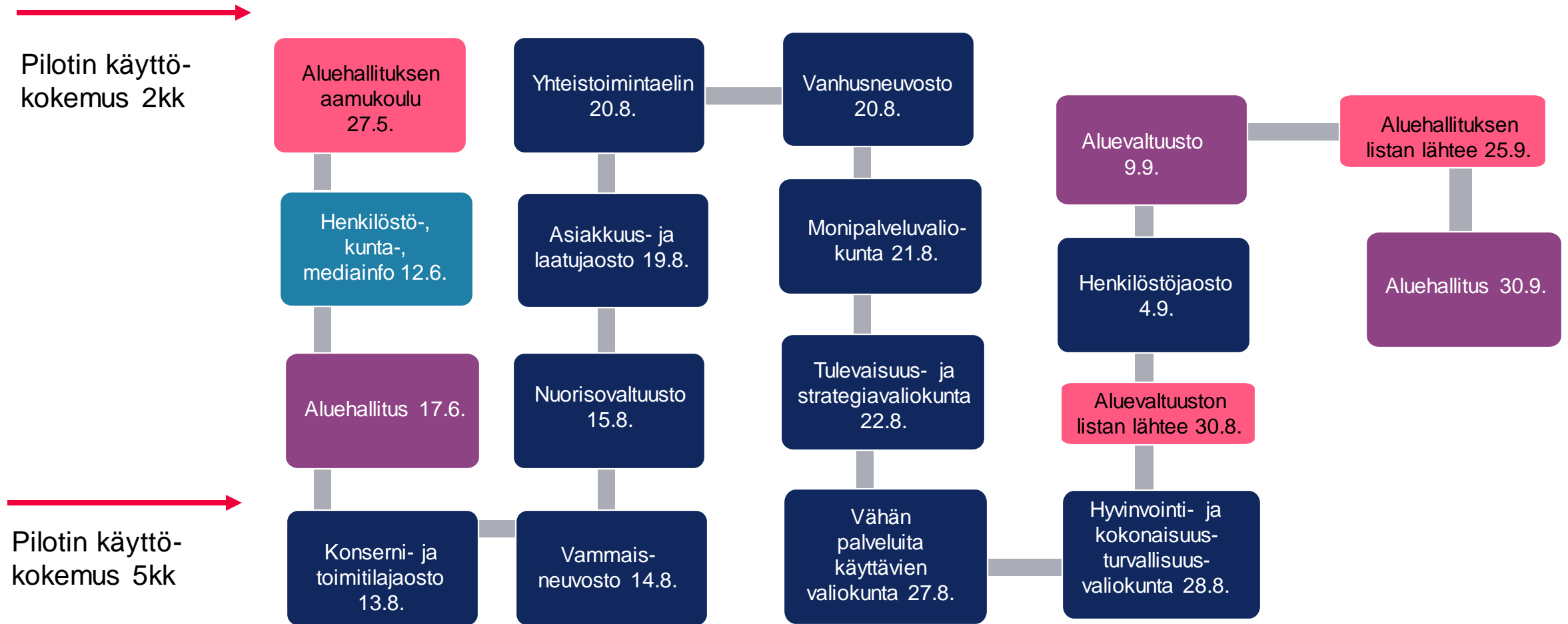
Seuraavat hammashoitolat esitetään suljettavaksi heti kun toiminnan vaatimat tilat ovat järjestyneet.

- Kangasala Suorama
- Nokia Kauppakatu
- Nokia Koskenmäki
- Tampere Vuores
- Ylöjärvi Vuorentausta

8. Päätöksenteon aikataulutus

Kokousaikataulu palveluverkoston kuulemiskierrokselle

Asukastilaisuudet

19.8.2024 Asukastilaisuus Ruovedellä

26.8.2024 Asukastilaisuus Lempäälässä

Kiitos!

Eeva Torppa-Saarinen
eeva.torppa-saarinen@pirha.fi

Titta Peltari
titta.peltari@pirha.fi

